

DÜSEVNI LISZT

Mészecske verszke novine.

Vu iméni prékmurszke evang. sinyorije reditel
i vödávník: FLISZÁR JÁNOS, Murska Sobota.

Rokopiszi sze morejo v Puconce posilali.

Csek racsuna st. 13,586; imé „Düsevni liszt“ Puconcl.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönsztvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numere 2 din.

Naprejplacislo

gorivzeme vszàki evang. dühovnik i vucsitel.

'Zétva.

Zemla sze je napunila z Bogà dràgim dárom: z *kri'zami*. Kak vösztopis z hi'ze, okò sze ti lehko lüsta vu nájlepsem vidènyi: na sürokò pòli obilen réd sznopov nazvesztsáva *Bogà dobròto*.

Li tò je pítanye, jeli vidis?

Csüdnò dugoványe je *pogléd*. Iszti kèp, iszto dugoványe glédata dvá csloveka i obádvá drügo vídita. Gléda preveliko göscso te eden i nyegovo szrdcé pretròszki göscse lepota, csüdnò velicsansztvo, vídi vu nyej Bogà lüsnò násztavo. Te drügi nevídi drügo, szamo ta hasznovita drèva i szí premiszli, kak doszta blány bi sze dalo 'znyì napraviti.

Lübléni Cstiteo, ka vídis, gda po 'zétvi vdiljek poglédnes po blagoszlovlenom rédi kri'zov?

Zagledni vu 'zétvi *Bogà nigdàr neprehyano lübézen*. On je obecsao, ka dokecs bode zemla sztála, sze vecs nezskoncsa szejátev i 'zétva. Eto obecsanye je ovo zdà tüdi zdrzsao z-vernòsztjov, zlübajòcssov dobròtov, z nepremenjenov milòcssov. Cslovek je szejao, Bòg je dao 'zétvo. Cslovek je delao, Bòg je dao blagoszlov. Kelikokrat szí szkoznüvao 'ze vu tvojem 'zitki, ka je Bòg dobrotiven i lübi tebé! Csi szí meo okò na vidènye, csi szí nè bio szlèpi i glühi, kelikokrat szí mogao csütiti 'ze vu tvojem 'zitki z globokov genlivosztjov, ka màs *szkrbnòszécséga Ocso*.

Vzemi v racsun zdà, gda je darüvao tebi Goszpòd vu kri'zaj blagoszlova krüh prisesztnoga leta, vsze one blagoszlove i dobrotivoszti, stere je csinio z tebm Bòg. Probaj zavíditi vu 'zétvi *priliko hvàlodávanya*. Zahváli Bògi tvojo deco, tvoj familjszki dom, tvoje zdrávje, tvoje roditele, kí szo te gorizhrànili, lepoto tvoje mladoszti, száda rodnòszt tvoje sztaroszti. Stostécs szí, szrnasko, ali bogato 'zìvès, jeli je rodila tebi tüdi zemla szilje, ali z drügoga 'zìvès, edno je gvüsno, ka *prevecs doszta màs zahváli*. Li tò je pítanye: jeli zavídis Bogà obilno, nigdàr gorinehènyano lübézen? Jesztejo, kí jo nevídijo. Okòli nyì lèpa familia, zdrav i veszéli dom, — ali oni mrmrajòcs hodijo, z-nezadovolnim i z-nemirovnm szrdcom. I jesztejo — blagoszlovleni szo tè! — stèri z-odprtimi ocsmì vídijo vu vszem, ka Bòg szkrb noszi na nász.

Szpozna j poetomtoga, lübléni Cstènyár, vu 'zétvi tò tüdi, ka je *Bogà mòder dàr vdárec tüdi*. Dosztakrát szem szí premislávao 'ze nad tém, kakse lèpo i kakse mòdro delo je tò, ka sznopje vu *kri'ze* szkládajo. Kri'z je boleznòszti i trplènya nájglobokèse govòrènye. I mí blagoszlov, sznopje, te „zitek“ vu kri'ze szkládamo. Tak da bi z-etov recsjov praviti scseli, ka blagoszlov i vdárec z Bòze ròke prihája i nazádnje „onim, kí Bogà lübijò, vsza na dobro szlüzijo.“ Neznam, vu kaksoj bìvoszti szí, kí ete redí cstès. Lehko sze na tvojem cseli bremena, szkrbí glo-

bokke brázde vídíjo, lehko szí mládi vdo-vec osztano, lehko pri betézniki verosztűjes, lehko szí tvojega lűblénoga pokopao. Ali tó znam, stostécs szí, ka poznas 'zitka krízse. Povè, jeli szí nê szkoznűvao, kak-se blagoszlove je dao Bóg vu vdárcaj? Jeli szí nê vido vecskrát, ka sze vu 'zalosztí, vu kmicsni széncaj, vu tvojega zítka vihérni oblákaj Goszpodna blagoszloveno líce szkrívato? Jeli szí nê vzeo na pamet med tvojimi szkuzami, ka szí Nyegovo Ocsinszko rokò té csűto prav, gda szí dolinagno tvojo glavo na Nyegove nárocse i tak szí sze obtózo Nyemi, kí je dobrotiven i milosztiven, kí „vrází, ali tűdi ozdraví“. Jesztejo, kí tó neznájo zavíditi. Jesztejo, kí zítka kríze sztarajócs, preklínyajocs noszijo. Ali jesztejo — ah, bojdi ti etaksi, — steri vídíjo, ka z krízov — zítek zbudí vszígdar te dobrotiven Bóg.

Zavídi potom z-zétve tó tűdi, ka je cslovecsa mőcs i delo krhocse i malovrédno. Blázni lűdjé vnogokrát tó miszlijo, ka je blagoszlov nyihovoga dela i pascslivosztí nászhaj. Od vszega bole nasz je rávno preminőcse leto návcsilo, ka je szamo tiszto nase, stero nam Ocsa nebeszki darűje i dopűszti notriszpraviti . . . Na zítka vszè presztoraj — nê szamo

polodelec, nego dűhovnik, vucsitel, vrács, mester, vszáki zná tó, ka je csloveka delo, ali vu Bozój róki je blagoszlov. Ah, tó nasz naj prevecs ponizne vcsini. Nigdar nepozábmo, ka nasz zítek, nasa vrédnoszt, nas krűh, vsze ka mámo, szamo na ednom vlászi yiszí, — ali ete vlász je krekűsi od vszákoga vezala: Boza milosztisa obarje szvojo deco.

Nazádnye: zagledni, veren Cstenyár, vu zétvi kèp dűhovne 'zétve. Zagledni vu gledali zemelszke 'zétve, ka Bóg tűdi scsè 'zeti: za Nyegov ország dozorzene cslovecse dűse scsè 'zeti. Sztópi notri med delavce Nyegove 'zétve z-vernim szrdcom, z molítvov, z-szvedősztvom tvojega csisztoza krsztsanszkoga zítka! Lűdjé csákajo prisesztjé Krisztusovi verni vucsenikov. Csákajo tiszte, steri z-szvojim 'zítkom predgajo, za obsztánek Krisztusove cèrkvi goraldűvajócs delajo. Jeli je podpèramo, ali je nihámo na szébe, naj nyihova vola i navdűsenoszt vgászne, roké povisznejo? Jezus veli: „Prizdignite ocsi vase, i glédajte drzèle, ár szo 'ze bèle k 'zétvi. (Jan. 4, 35.)

„Verna je ta rėcs. Ár, csi szmo 'znyim mrlí, i 'znyim 'zíveli bomo. Csi znásamo, i 'znyim kralűvali bomo. Csi ga zatajmo, i on zatajaj nász.“ (II. Tim. 2, 11, 12.)

„Trdi grád . . .“

Poszlovensco: JUVENTUS.

— Nadaljávanye. —

Gda je János nazáj odíso na szvoje le-ziscse, escse bole je ne mogo zaszpati. Na drűgi dén do vecséra je niká nê ovado szvojemí pajdási. Ali po vecsérji, gda sze je Peter 'ze na pocsinek prípravlo, na tihoma nyemi je v vűha posepno:

— Ne le'zi doli, Peti, dnesz ponocsi te vöpűsztim z gráda. Szamo te na tó proszim, nepozábi na méne, pridí poméne i prneszi mi szlobedscsino.

— Odnoro szí?

— Potihoma, pajdás! Esze' poszliűhsaj — na tihoma je prípedávao, ka sze je zgűdilo 'z nyim.

— Szenya je bila tó, zagvűsno szí doszta szlanine jo zvecsér.

— Meni sze tűdi tak vídí, da bi szenya bila, tak csűdno je bil. Escse itak je pred menom tiszta bèle obl'ka, csűjem z jocsom mesani glász, csűtim nyéni vlászi csiszto szago.

— Zaká pa ti tűdi nejdes z menom? Ka te dr'zí nazáj? Nemiszlis ti kaj lagvoda vcsiniti? Z 'zítkom sze igras, csi ti je kapetanova luba v pameti! Dobro pazi, ka delas. VBozem deli szva sze vzéla na pót, szamo tak szva mogűcsiva tó delo doprneszti, csi po ednákoj pótí hodiva: „Niscse nemre nadnók dvőma Goszpodoma szlű'ziti.“

— Vőri mí, Peti, dobra lekcija mí je bila bakonyszko robsztvo. Drűgi cslovek szam pűszto. Nej szam 'ze tiszti, kak szam z dőma priso. Doli szem djao toga sztároga csloveka i szam sze v trplejnyi znőva poródo. Vej bos 'ze vido,

Nekaj iz naše zgodovine.

Najboljši poznavalec slovenske protestantske književnosti g. dr. France Kidrič, univ. profesor v Ljubljani, je nedavno objavil 1° snopič svoje „Zgodovine slovenskega slovstva“ Od začetkov do marčne revolucije.“ Delo je izdala med svojimi rednimi letošnjimi publikacijami Slovenska Matica v Ljubljani. 1. snopič obsega sledečih 6 poglavij: Stoletje beležk brez literarne tradicije, Delo za protestantski repertorij v 16° stoletju, Ob pedesetletnici protestantske knjige, Delo katolikov izza srede 16. stoletja, Knjižna pomagala protestantov 1598—1750, Ob dvestoletnici slovenske knjige.

Kidričeva zgodovina je zanimiva za vsakega Slovenca, prav posebno pa je zanimiva še za vsakega slovenskega protestanta oziroma prekmurskega Slovenca sploh. Nas na tem mestu zanima predvsem, kaj je g. Kidrič vse ugotovil glede evangeličanov Slovenske krajine.

Zanimiva je takoj prva konstatacija g. Kidriča, ki se sicer ne tiče prekmurskih evangeličanov, marveč ki je splošna, pravi namreč: „Pri ogrskih Slovencih literarni rabi njihovega jezika madjarščina, jezik gospode, v 9 stoletjih sožitja sicer ni bila tako opasen sovražnik kakor pri ostalih Slovencih nemščina ali italjanščina, ker je bila tudi madjarska literarna aktivnost še slaba, toda ta okolščina je koristila v prvi vrsti položaju latinščine, ki je ostajala tudi jezik administracije.“ (Cfr. str. 12.!)

ka isztino gucsim. Poberi vküper szvoj pak, obleke doszta né trbô, ali vsze vecs sztroska, da ti naj dojde do Becsa. Tam probaj pred cászara pridti. Alj neprneszi szamo za F.-szko cërkev zapecsácseno píszmo, nego pripelaj esze edno szto dobri katánov. Naj veszne tó živán-szko gnézdó, naj z nasi deklíc ni edna vecs ne bode táksa neszrečna 'Zofika — posepno je na tiho.

— Tí szí sze zalúbo v to deklino.

— Szamo mi je mílo za nyô.

Tecsasz szta grüntala, sôsnýala, ka sze je vremen k pónôcsi bli'zalo. V grádi je tihocsa bila, tá szta sze potégnoła k vrátam nikdasnye-ga harema. 'Ze je csákala nyidva 'Zofika:

— Mér nam bojdi! — poklonila sze nyima.

— Mér nam bojdi — posepnola szta z globokim glászom.

Druga prav tako splošno se naših razmer tikajoča ugotovitev Kidričeva se glasi: „Gleblje črte v slovenski razvoj so zarisali slovenski kulturni stiki s Čehi. Že husitizem, ki so ga n. pr. v Prekmurje prinašali direktni češki agitatorji, iz zagrebške škofije širili morda tamošnji njegovi pristaši, a v celjski grofiji predstavnik Vitovec, je imel med Slovenci posamezne idejne pristaše. (Cfr. str. 15/16.!)

Ko govori o Žigu Herbersteinu, štajerkemu plemiču, rojenemu v Vipavi in o njegovih latinskih in nemških poročilih o potovanju v Moskvo in o Rusih, trdi, da je vedel morda tudi za Prekmurce. (Cfr. str. 16.!)

V vrsto ustaljenih ovir vsakršnemu literarnemu razmahu slovenskega življa, ki so bile posledica pripadnosti k nemškemu političnemu, socialnemu in kulturnemu stanju, navaja med njenimi najvidnejšimi sestavinami tudi podrejenost večine ozemlja pod cerkvene pravne okoliše s središči izven slovenskega ohranjenega ozemlja in sicer, kar se Prekmurja tiče, v Gjurgju (Győr), (za prekmurske Slovence v železni županiji) in Veszprimu (za prekmurske Slovence v zalski županiji), kar je ohranilo svoj slovensko raznarodovalni pomen tudi po priključitvi štirih župnij, zalskih Slovencev pod zagrebško škofijo in po ustanovitvi ljubljanske škofije.

V isto vrsto ovir literarnemu razmahu sloven. življa navaja tudi še, kar se tiče prekm. ozemlja, vedno odprto možnost za nove doselitve madjarskega življa, tako da se tuji doseljeni živelj, ki je imel neposredne stike s sorodnim življem v državi jezikovno kulturno ni pri-

— Hodta za menom, — pelala je nyidva deklíca.

Stirikikláte kerbe sztra'zár je vsze frkao, tak je szpao. 'Zofika je batrivno vkraj zéla kljúcs od nyega i odprle szo sze vráta. V púsztój i zapüscsenoj kerbi, rávno na szredini je zaisztino bio eden sztúdenec. Nagy Peti szí je Bôgi priporôcso düso, gda je notri sztôpo vu vëdro, stera je za sészí lúdi bila naprávlena.

— Szamo tamtá drzi, gdetá sze drevje nagible, te frisko do Dune pridés, tam sze pa proti záhodi obrni. Za dvá pomláda (2 meszeca) pridí po náj, trikrát deni tak, kak szova — trikrát tri „kuvik“-e szkricsi, midva va pazila vszako nôcs, ali szamo za mladá. Dobro szí zamerkaj! Bôg te naj vodi!

I velka vëdra je 'ze tam civonila v globokom, kmicsnom sztúdeneci.

lagodil večini, ampak donašal vedno nova pojačenja manjšini. (Cfr. str. 17/18.!)

V uvodu drugega poglavja govori, kako se je začel širiti protestantizem po slovenskom ozemlju. Tako le piše: „Po slovenskom ozemlju, kjer so bili prvi sli nove misli poleg dijakov vojaki, trgovci itd., a zlasti knjige, se je začel širiti protestantizem v kljub prepovedim deželnega kneza vsaj že kmalu po onem sklepu wormskega državnega zbora, ki je aprila 1521. Luthra izobčil in njegov nauk prepovedal. Tiski, ki so jih kolporterji uvažali na skrivaj, so se širili v dveh jezikih: od severa so se uvažali nemški izvirniki, od jugozapada italjanski prevodi, ki so se 1520-25. pod napačnimi naslovi tiskali v Benetkah.

O začetkih formalnih protestantskih krožkov v posameznih krajih in pokrajinaj se da le ugibati, ker ne tvorijo trdnega oslona niti prve izpričane omenitve novih gesel, a še manj objave prvih protilutrovskih odlokov, ki so imeli gotovo često le preventivni namen.“ (Cfr. str. 20/21 !)

Kar se pa tiče posebej začetkov protestantstva v Prekmurju, pa piše na str. 36. sledeče: „Morda v tej dobi (1556-61, opom. poročevalca) se je začel utrjevati protestantizem v Prekmurju, kjer med slovenskim življenjem vkljub preorientaciji madjarskih magnatov in vkljub obstoju protestantske madjarske tiskarne iz

1537-41. v bližnjem Uj Szigetü do druge polovice stoletja menda ni imel takih uspehov, kakor pri notranjeavstrijskih Slovencih. Med prve širitelje spadajo morda Melancthonov dijak Ivan Drognič in pa „kranjski kramarje, (ki) so po hišah ponujali za malo cejno slovenske protestantske knjige.“

Na str. 48. pripoveduje, da sta Konzul in Dalmata 1567. dobila poziv, da bi šla za predikanta k hrvaškim beguncem v okolici Vasvara, glavnega mesta železne županije na Ogrskem. Pozivu se je odzval 1568. le Konzul.

Zanimivo je, kaj piše o potujoči tiskarni. „... morebitna hrvaška knjižica proti katoliškemu nauku o euharistiji iz peresa bivšega stenjevskega župnika Mihaela Bučiča in kake potujoče tiskarne v Medjimurju ali Prekmurju v dobi 1573-74., je pomenjala delo za novo, kajkavsko jezikovno osnovo in drugačno, kalvinsko miselnost.“ (Cfr. str. 49.!)

Ko govori na str. 52. zopet o tiskarni v Uj Szigetü, pove o njej še naslednje: „Tiskarna v Uj Szigetü v železni stolici na posestvu prekmurskega velikaša Tomaža Nadasdyja 1537-41., v kateri je utemeljitelj madjarskega kalvinizma Mátyás Dévay tiskal svoje stvari, se je ozirala pač na potrebe Madjarov, ne pa tudi prekmurskih Slovencev, iz potujoče tiskarne, ki je 1573-74. delovala v Prekmurju na posestvu Banffyjev v Dolnji Lendavi, a v drugi polovici 1574. delo-

IV. V Becsi.

Na dne toga sztároga sztüdenca szü je Peter iszkro szkreszo i vü'zgo je szvécsö. Pri tom szlabom poszvüti je vido, ka edna velka peovnica jeszte pred nyim. Szrdcé nyemi je nikaj vküpersztisznolo, gda je v nyö sztöpo. Ali za edno malo je minölo tö csüténye pri nyem. Velka, lepö feobana peovnica je bila i na szrëdi v nyë je biszter máli potok teko. Kak sze je v koté zgledno, cële vrsáje zláta i szrebra je vido i 'ze je pleszen bila na të kincsaj. Tü szo meli betyárje szvojo szkrivno gaszo, puno kincsov. Vsze sze nyemi je zavrtelo, gda je tö veliko bogásztvo vido. Në sze je mogo zadržati, ka bi szü edno lépö, szrebrno kupico në v turbo potisznö. Bole do nyemi vervali, ka je vido, csi de tákse szvedosztvo meo pokázati. Tä düga peovnica je vsze bole vöszka gracstüvala. Pri trisztotnom sztopáji je na szloboden zrák prisö.

Na kolena je szpadno i k toj escse k-kmicsnoj nébi szü je zdehno: Hvála Tebi, oszlobodjénya blagoszlovleni Bög!

V grádi sze je rávno prebüdo sztrázar. Zoszágano sze je zgrabö za opaszács. Klücs je tam bio. Gori je sztano i omurno sze je zacsno gori i doli sétati. V gojdnö je János glászo, ka je zgübo pajdása. Zagvüsnö je v globocsino szkocsö od 'zalosztü. Kapitan je vsze tröbo od csemérov: — Na prvo drévo 'znyim!!

Ali hadnagy ga je tolio: — Ali sto de pa v grád vodö pumpo, kapitan? — Isztino más, ne bantüjte ga tak. Znás meszto dvá delati, tí pesz? Kakda në, goszpon, — odgövorö je János z szkazlivov poníznosztjov; predpöldnevom tüdi v delo sztánem i tak mo delo meszto möjega mrtelnoga pajdása — i zbriszo szü je ocsi.

V grádi szo sze frisko poméřili pöleg toga. Sztrázar sze je tüdi në sö hválit, ár je on tüdi

vala v Medjimurju v Nedelišču, sta znana do-
slej le dva slovenska teksta za zagrebško Hrvat-
ski kulturni okoliš, ako je sploh upravičeno v
tej zvezi poleg varaždinskega jurata Pergošića
imenovati tudi kalvinskega župnika Bučića, v
Gradcu so bili tiskarji pač že vsaj od 1559.,
a prva slovenska knjiga se je natisnila tu šele
1574. in to za katolike.“

„Varaždinski župnik Anton Vramec, ki je
objavil v Ljubljani „Kroniko“ v kajkavščini, je
le tajno kazal tendenco, da naslika papeštvo v
čim neugodnejši luči, sicer pa ne spada niti po
jeziku niti po priznani orientaciji z ljubljanskimi
protestanti v isto skupino.“ (Cfr. str. 53 !)

„Okoliščina, da je Mandelc po odhodu iz
Ljubljane deloval opetovano pri madjarskem ve-
likašu Batthyjanyju v bližini Prekmurcev, a v
Varaždinu tiskal Vramčevo kajkavsko postilo, ki
je bila posvečena zagrebškemu škofu 1586.,
vsaj za notranjeavstrijski književni razvoj ni
imela nobenega pomena.“ (Cfr. str. 56 !)

„Po okolišu je bila ta književnost (sloven-
protestanska književnost prvih petdesetih let
opomba poroč.) sicer samo kranjska, ker so bili
Kranjci vsi književniki. Vendar je bila obenem
tudi vseslovenska, ker so jo slovenski protestanti
vseh dežel priznavali za svojo, jo rabili in gmo-
tno podpirali. Celo Prekmurce je menda rahlo
družila s slovenskim jedrom v neko duhovno

ráj bio, csi nyemi gláva na meszti osztáne, kak
bi sze nyemi pa na káksem szlókóm drévi po-
visena od vetra vrtéla.

János i Zofika szta sze dvá sztaricsa né
szrécsála. Peter je vandrao próti szevri. Frisko
je priso do Dune, tam sze je proti záhodi obr-
no. Tú szo ze bili sztancsarje, ki szo pomágali
pótniki, ki je k caszari só pravico iszkat. Bili
szo dobroga szrdcá vértje, ki szo napregli ko-
nje i tak szo ga szpravili od edne vézsi do
drúge.

Prék je priso ze po Lajti túdi i né dugo
je ze notri so na zhodne vráta Becsa. Priso je
v caszarszki váras. Vecs dni sze je potepao med
viszikimi zidnami po vilicaj — iszko je
caszara. (Dale.)

„Kí je veren vu nájménsem, i vu vnogom je ve-
ren; i kí je vu nájménsem nepravicsen, i vu
vnogom je nepravicsen.“ (Luk. 16, 10.)

celoto, čeravno je verjetno, da je bilo v Prek-
murju več hrvaških nego slovenskih protestant-
skih knjig.“ (Cfr. str. 79. !)

„Udarec je tako zadel, da v emigracijni
nikdo (izmed sloven. protestantskih pisateljev
opomba poročevalca) več poskušal obnoviti pri-
zadevanj za slovenski protestantski repertorij.
Le Megiser, ki je tudi 1601. moral zapustiti Ce-
lovec, je še izpričal svoje zanimanje za Sloven-
ce, ko je 1603. izdal mnogojezični slovar „The-
saurus polyglottus“, a 1612. „Annales Carinthiae“.
Iz besednega zaklada slovenščine, ki ga je imel
v slovarju 1592., je v novi izdaji semtertje kako
besedo izpustil, mnogokaj pa je tudi dodal, in
sicer iz koroških vzhodno-štajerskih in celo
prekmurskih narečij.“ (Cfr. str. 89 !)

Hrvaško — kajkavski lekcijonar (katoliški
opom. poroč.) iz 1651. se je rabil pač le sem-
tertje v Prekmurju in na vzhodnem Štajerskem.“
(Cfr. str. 105 !)

Med drobnimi jezikovnimi spomeniki izza
srede 16. stoletja navaja med drugim tudi po-
godbo iz l. 1642., ki je bila napravljena v Prek-
murju. (Cfr. str. 106 !)

Najinteresantnejše poglavje za prekmurske
evangelicane Kidričevi slovstveni zgodovini pa
je predzadnje poglavje, v katerem obravnava
književna pomagala slovenskih protestantov v
l. 1598 — 1750., ko so slovenski protestantje po
zatoru notranje-avstrijskega protestantizma ne-
hali biti glavni predstavitelji slovenskih jezikov-
nih kulturnih energij in ko so životarili po l.
1598. v dveh skupinah s povsem različnimi
možnostmi za odnos do cerkevne literature.
Prvo skupino so tvorili ostanki slovenskih pro-
testantov na Koroškem v okolici Podkloštra, na
zapadnih delih Dobrača, pri Osojah i. t. d. in
drugod po slovenskih predelih Notranje Avstri-
je, kjer je bila rekatolizacija geslo viadarjevo
in njegovih pomagačev. Drugo skupino pa so
tvorili slovenski protestanti v Prekmurju in o
teh piše dr. Kidrič sledeče:

„Slovenski protestanti v Prekmurju v 17.
stol. še niso začeli v tisku pomnoževati svoje-
ga repertorija, čeravno so proti katolikom v ve-
čini tudi še po prestopu nekaterih velikašev
izza 1622, imeli od 1610. posebno cerkveno in
šolsko organizacijo, versko svobodo pa dobili
plemiči in meščani po mirovnih določbah iz
1606., 1608. in 1622., po določbi iz 1645. pa
tudi vaščani. Kriva je temu v prvi vrsti pač je-

zikovna nesposobnost pastorjev, med katerimi je bilo več Madjarov. Semtertje so si mogli še pomagati s starim repertorijem iz 16. stol., bodisi slovenskim, bodisi hrvaškim, vendar je na splošno za 17. stoletje komaj točna prekmurska tradicija, da „vsaki farar je predgao z kranjske knjige . . . predgara lutheranskoga“ pod naslovom „Postila to je krščanske evangelske predige“, t. j. iz Krelj-Juričičevega prevoda Spangenbergove postile. Vsaj že okoli srede 17. stol. so bili v šoli in cerkvi v rabi rokopisi s pesmiskimi tiski v domačem narečju, ki nimajo s pesmaricami kranjskega protestanskega repertorija v 16. stol. menda nobene zveze. Ob takratni verski in politični osamljenosti prekmurskih Slovencev je naravna njihova separacija od jezika Krelj-Juričičeve postile, Dalmatinove biblije in kranjskih protestantskih pesmaric, vendar po svoje tudi priča, da je bila raba kranjskih protestantskih knjig v Prekmurju najbrž precej sporadična.

Tisk literarnih pomagal za Prekmurce, in sicer na isti jezikovni osnovi, ki jo kaže že rokopisna pesmarica s teksti iz 17. stol., se je začel šele v prvi polovici 18. stol., forej v dobi, ko so protestanti pač obdržali pravico do čitanja protestantskih knjig, postajali pa že polagoma manjšina, ki na svojem ozemlju v smislu določb iz 1681. in 1735. ni imela več pravice do pastorjev in šolnikov, izvzemši od 1719. novo, ločeno naselbino v Šurdu v šomodjski županiji, ampak bila prisiljena, da potuje k obhajilu (spoved) po enkrat na leto v „artikulirana mesta“ na madjarskem ozemlju, namreč luteranci v železni stolici v Nemes-Csó med Szombathelyjem in Kösegom in v Dömölk pri Kis-Cell na zapadu od Vasvara, kalvinci v Ör na sever od Körmend-Güssinga. Po 1719, so romali prekmurski protestanti pač tudi v Šurd.

Vrsto znanih protestantskih prekmurskih pisateljev je otvoril 1715. Ferenc Temlin, pač pastor ali učitelj, s prevodom györskegaka tekizna, toda v teku nadaljnjih 37 let je izšlo le še dvoje tiskov: abecedar (1725) in „Red zveličanstva“, t. j. zbirka raznih cerkvenih tekstov, ki jo je 1747. izdal Mihael Sever. Vsaj prva in tretja knjiga sta se tiskali v Halle, kjer so prekmurski teologi navadno študirali. Küzmič se je šele pripravljaj,“ (Cfr. str. 111/116.)

„Poučno je primerjanje katoliške slovenske serije u istodobno *protestantsko*. Prekmurski

protestanti so imeli poleg pesmaric in morda še drugih stvari v rokopisu že tudi svoj novi tiskani repertorij, ki je štel važne elemente, namreč katekizem, nekaj pesmi in molitev, jedro sv. pisma in glavne verske artikule ali dogme, medtem ko prekmurski katoliki še niso imeli niti začetkov svojega cerkvenoknjižnega repertorija niti priznavali za svojega ali splošno rabili kajkavskega ali kranjsko-slovenskega (več je bilo pri duhovnikih pač kajkavskih, nego kranjsko-slovenskih lekcijonarjev in katekizmov.) (Cfr. str. 118.)

Kako različen je bil odnos protestantske in katoliške verske ideologije do slovenskega osnovnega šolstva, se vidi posebno jasno iz stanja pri prekmurskih protestantih, ki so v kljub maloštevilnosti in v kljub defenzivnemu položaju vendarle imeli svojo cerkveno-šolsko rokopisno pesmarico in tiskano slovensko začetnico ter celo povzročili, da je kaka slovenska šola ostala tudi tam, kjer so protestante izpodrinili katoliki.“ (Cfr. str. 121.)

Ko v zadnjem poglavju kratko resumira svoje izsledke o položaju ob dvestoletnici slovenske knjige, pravi, da „Prekmurci niso spadali v kranjsko-pokrajinski okvir . . . Po okolišju pa slovensko pismenstvo sicer ni bilo več samokranjsko, ker so bili med množitelji repertorija že tudi Primorci, Korošci in Prekmurci, a tudi ni bilo več vseslovensko: Prekmurci so zase kakršenkoli normativen pomen kranjske tradicije sploh odklanjali ter uvajali nov jezikovni tip. Korošci so pač priznavali kranjsko tradicijo, vendar želeli uveljaviti svoj jezikovni zaklad in nekatere glasovne posebnosti.“ (Cfr. str. 126!).

* * *

Zakaj sem zbral iz 1. snopiča dr. Kidričeve Zgodovine slovenskega slovstva zgoraj navedene podatke, ki se tičejo Prekmurja? Zato da se za domače zadeve zlasti za svojo domačo kulturno zgodovino zainteresira domači prekmurski inteligenčni naraščaj. Saj je ravno ta v prvi vrsti poklican, da razjasni temo, ki leži nad preteklostjo, zlasti daljno preteklostjo Slovenske krajine in nam odkrije dejanja in ljudi ter sploh ves naš razvoj do današnjih dni.

Kako zanimivo bi n. pr. bilo, ko bi nam kdo kaj več znal povedati o husitizmu, katerega so v Prekmurje prinašali, kakor smo videli pri Kidriču, direktni češki agitatorji.

Niç manj zanimivo bi bilo raziskovanje, kako in kdaj je postal Győr cerkveno središče za Slovence zalske županije oziroma Veszprim za Slovence železne županije. In pa da bi nam povedal, kakšne posledice je imelo to za nas.

Obdelati je treba nadalje vprašanje o do seljevanju madjarskega življa v kraje med Muro in Rabo, in sicer pred početkom protestantizma in po tej dobi ter o posledicah, ki jih je to imelo za nas.

Vsakega izmed nas zanima, da bi kaj več vedel o potujoči prekmurski tiskarni, katera je v l. 1573 74. delovala na posestvu Banffyjev v Dolnji Lendavi oziroma pozneje v Nedelišču.

To je takoj nekaj vprašanj, ki se nam nehote porajajo, ko čitamo gornje podatke iz Kidriča; je pa še cela vrsta drugih. Ne samo Slovenska krajina, marveč ves naš narod bi bil hvaležen onemu, ki bi kaj doprinesel k njih razrešitvi. Da smo poklicani v prvi vrsti domačini, da se jih lotimo, je pa tudi gotovo. Soboška gimnazija pa je dolžna, da nam vzgoji takih mož! — J. S.

Vezérlet és sáfárkodás.

A Krisztus egyházában különböző kegyelmi ajándékok vannak. Mindegyik azért adatik, hogy velök hiven sáfárkodjanak a felruházottak. Vannak különböző hivatatok és tisztségek. Mindegyiknek betöltéséhez kell rátermettség. Az egyetemes papság elve alapján mindegyikünk kötelezve van arra, hogy jó sáfár legyen.

Sáfárkodás és vezérlet egyformán szükséges, de a kettő közül nagyobb a vezérlet. Ahol nincs megfelelő vezérlet, ott a sáfárkodás nem sok eredménnyel fog járni. Ellenben ahol megvan az igazi vezérlet, ott a sáfárok előbb-utóbb mutatkoznak és lekiismeretesen dolgoznak.

A sáfároktól hűség kívánatik meg, ellenben a vezér nagy célokat tűz ki, új területeket nyit meg, új lehetőségeket tár fel; jó szervező, jó adminisztrátor és jó vállalkozó. Kétségtelen, hogy rátermett vezér nélkül semmiféle közösség nem viheti sokra.

Vezérekre mindenhol szükség van, a Krisztus egyházában is. Amikor azt látjuk, hogy gyülekezetek izolálódnak, oldott kéve

módjára széjjelhullanak; amikor pásztor és nyáj alusznak; emberek fejüket a homokba dugják, kezüket ölberakják, elvásznak a nemtörődömségben, megpállanak a közönyben és beérik azzal, hogy élének hojtuk napjáig; amidőn megrughatnak, megtéphetnek, létérdekünket támadhatják meg s mi mégis a jó fiu szerepét játszuk, szemet hunyunk a bántalmaknak, közönyösök vagyunk a sérelmek iránt, egy cinikus mondással és gesztussal megnyugtatjuk magunkat, nem hogy evangélikus akarattal, egyházunk iránti hűséggel, felelősségérzetel, köteleltség tudattal protestálnánk: ez mindig arra vall, hogy nincs vezér, aki kész volna életét adni saját életéért.

Legyünk bátrak nagy áldozatokra, nagy önfeledtségekre, töviskoronás meglátásokra. Miért kishitűsködünk? Miért riasztanak el a sziklák, amiket tengerbe lehet gurítani, tüzes nyilak, amelyeket el lehet oltani, rémek, amiket fel lehet rugni?

Vezérek kelleneek. Légy vezér! (Ev. L.)

Nase sinyorije szpráviscse.

Redovéka 4 punkt. Preminőcséga leta gyűlésa nisterni punktumov razprávlanye.

a) 10-ti pkt. pőleg steroga je sinyorszki gyűlés dokoncsao nővi testamentom v-prekmurszkom jeziki, z-szlovénszkimi píszki (literi) znőva vődati stampati.

Goszp. sinyőr Bibliszkoga drűstva v-Beogradi k-nyim poszlano píszmo szpoznávajo, v-sterom 10.000 dinárov predűjema notri poszlanya zelė, prőtsteromi de drűstvo gotovo stampanye v-delo vzėti i k-toj sumi primėrno telko exemplárov sinyoriji kak nájprvle prėk dati.

Sinyorszki gyűlés sinyőra eto naprėdánye na znánye vzeme kefeprítėza poprávlanye (korrigátio) szo Siftár Károly bodonszki dűhovnik vzėli na szėbe.

b) 22-ti pkt., steri sze od na krajinszki gyűlés poszlani zasztőpnikov odebėranya dosztája. Na prėsesztńo leto szo odebráni: Luthár Ádám i Darvas Aladár dűhovnika, Kűhár Stevan pűconszki i Vezér Gėza szobotski inspektor.

3. punkt. Goszpon sinyőra statisztike nanzananye (vidi prilozbo.)

Pri tom punktomi rêcs zdignejo Luthár Ádám dühovnik za volo verenávuka vcsenyá v-gederovszkoj sóli. Vu té sôle krajini je máli racsun evangeliski verníkov i solszke decé i rávno záto je témbole potrébno sze szkrbeti, da sze vu ev. veri osznávlajo i rasztéjo gori. Pôleg govornika nálogé bi sze tó delo najlézé tak réšilo, ka bi v-Gedérovce vóhodo szobotski kántorvucsitel verenávuk vcsít, ár je tó nemogócsé, ka bi gederovszka gingava solszka deca vu zimskom bo'znom vrémeni v-küpsinszko sôlo hodila, gde szobotski dühovnik odprávla verenávuka vcsenyé.

Sinyórszki gyűlés zravna, da sze szobotska gmajna vu szvojem krili naj poszkrbi za imenüvane sôle evang. vucseníkov verenávuka vucsenyé.

6. pkt. Evang. Diacsokoga Dóma po Fliszár János szkrbníki notri dáno naznanilo príde na vrszto (vidí od toga prílo'zbo) (v-Düsevnom líszti 10-toj numeri 108 sztrán sze vidí.)

Dr. Skerlák Vladimír sinyórszki právdeník govoriyo od ev. dijaskoga dóma znamenitoszti na prisesztne evang. generatie verszkoga osznávlénya gledócs erkócsi: Pri dijascokoga dóma vucseníkov ravnanyi, vucsenyi, obernyi verosztványi, trúda nemilüvavsi, hvále vrédno szkrbnoszt szpunyávajo i znásajo Fliszár János ravnitel i pri podpéranyi dijaskoga dóma szobotsko evang. zenszko drústvo veliko vréloszt znása.

Na g. Dr. Skerlák Vladimíra porácsanye sinyorszki gyűlés szobotskomi ev. zenszkomi drústvi i Fliszár János ravniteli hválo vadlúje.

Godína Stevan dühovnik vu ev. Diacskom domi bodócsi drúge vere osznovleníkov placsíla dugoványi zdigne rêcs. Diacski dom, — ercsé, steri je z ev. verníkov áldovov pozdignyen v-prvoj vrszti evang. vucseníkov dom má bidti. Notri sze vze mejo bár szlobodno, csi presztor jeszte drúge vere osznovleníki túdi, primérno povisenom mészecsnom placsíli.

Okóli toga pítanya je cšrsztvo razprávlánye zislo, k-steromi szo med vecsini Dr. Popp Filip püsp. administrátor, Kühár Stevan püconszki inspektor, Luthár Ádám dühovnik, Dr. Skerlák Vladimír z-velkim tanácsnim preglédom návucsno k-coj gúcsali.

Na Dr. Skerlák sinyorszokoga právdeníka porácsanye je sinyorszki gyűlés szkoncsao, ka csi meszto bode sze drúge vere osznovleníki túdi májo notri vzéti próti 30–50% povisanomi placsíli, stero diascokoga dóma upravnistvo pri notrijemányi má od hipa do hipa pôleg sztarisov vrédnoszti sztáve razlóziti i oszódi.

7. pkt. Racsunárszokoga sztolca naznanenye (vidi prílo'zbo.)

Z-notri poszlanoga naznanila sze vidí, ka je z-preminócséga leta solszki racsun né notri poszlani z-morávské i gornye petrovské gmajne.

G. Godína Stevan dühovnik od gornye petrovské solszke sztáve gucsécsi napré dájo, ka v-tó sôlo vecs drúge vere vucseníkov hodí.

Benko Józef seniorátui inspektor k-tomi k-coj pridájo govorécsi: Csi tak, ka g. petrovszka gmajna szvoje sôle verszko obliko obarvati scsé, vszegavócs zathevati moremo, da solszke racsune szpeláva i notri posle.

Drúge vere vucseníki k-solszkomi vódávanyi túdi morejo placsívatí, stero sume velikoszt sze more od leta, do leta po solszkom sztolci vónaréditi i drúge vere solárov sztarisom naznaniti.

Sinyorszki gyűlés v-tom razményi szkoncsa.

Luthár Ádám dühovnik rêcs zdignejo na one sume velikoszt gledócs, stero szo nase gmajne na sopronszki alumníum mele segó placsívatí pred bojnov i stero zdá pôleg prvésega sinyorszokoga szkoncsanya na dijaski dom morejo placsíati.

G. Benkó Józef sinyorszki inspektor porácsajo, da 10 zláti korun vrédnoszti szilja ceno csi vze memo za grünt i z-tém preracsúnanyem dobleno sumo plácsajo gmajne na dijaski dom.

Sinyorszki gyűlés pôleg toga porácsanya szkoncsa.

8. pkt. Pénzníka naznanenye (vidi prílo'zbo.) Gyűlés na znánye vze me.

9. pkt. Podpornice predszedníka naznanenye (vidi prílo'zbo)

stero gyűlés na znánye vze me.

10. punkt. Prosnye: a) Dólnya lendavsza gmajna na nôve cérkvi zidánye dovoljénye proszi.

Skalics Sándor dühovnik szpoznáva gmajne materiálni polo'zaj. Gotovíne má 60.000 dinárov, za gmajnszki hram dobíjo priblízno 150 jezero din. Pôleg predpravka (plána) racsuna,

cérkev kostala 250.000 dinárov, tak bi 40.000 din. deficita bilô, stero bi gmajna escse mogôcsa bila priszkrbeti z-dobrovolni áldovov prosnyôv i pobéranyem.

Gyülês zidanye cêrkvi dovoli.

b) Mlajtinszki evang. verníci proszijo, da sinyoría dopüszi v-grütnoj knigi escse na püconszkoga dühovnika, kak na lasztnika szpelani lôg, steroga vu 'zitki oni hasznijo od onoga hipa mao, kak szo sze od püconszke gmajne odtrgnoli i k-szobotskoj prikapsili i z-toga zemliscsa dohodka placšújejo szvojega dühovnika.

Sinyôrszki gyülês cêrkevnoj szodniji dá vö prosnyo za preglédanye i szkoncsanya prinesenya volo.

c) Morávszki ev. verníkov tozba prôti Tesanovcsarom i Vucsegomile verníkom, ka nescsejo na morávszko ev. cêrkevno, gmajnszko sôlo placšúvati, nyé dosztájajôcsi sztroskov.

Sinyôrszki gyülês szkoncsa, ka tak tesanovszki, kak vucsgomilanszki ev. verníki szo düzni na morávszko gmajnszko sôlo placšúvati záto, ár szo morávszki evang. verníki prékpüsztli na cêle gmajne racsune 6 plúgov zemlé, steroga dohodka szo tálnici, tak vucsgomilancsarje, kak tesanovcsarje.

d) Domanjsevszke fare cêlo dácsó placšúvájôcsi verníki proszijo, da naj sinyorszki gyülês pritruga proszenyakovszke i csekécske vézsi verníke, ki szo do eti mao szamo napolojno placšúvali, na cêlo placšilo k-gmajnszkomi vödávanyi.

Da je prosnyo szamo li pred gyülêsa dnêvom prisla k-sinyôri i da je brez znányo doticsne gmajne dühovnika dána notri, sinyôrszki gyülês nemre vzéti prosnye pod tanácsivanye.

e) Prisesztnoga sinyôrszkoga gyülêsa meszta vörvananye.

Prisesztni gyülês bode v-Bodonci dr'záni.

Vecs predmetov nega, goszp. sinyôr popoldnévi ob 2-goj vöri gyülês notri zapréjo.

Dr. VUCSÁK STEVAN I. r.
sinyórije szvetszki zapernik.

Na zahtevo politične oblasti priobčimo nasledni uradni popravek:

Članek v-štrtoj številki našega lista z dne mart. 1929. pod naslovom: „**Naše sinyórije spravišče**“ se popravi takole:

Uradni popravek:

Točka 4: a) Višji Šolski svet v-Ljublani je z-odlokem z dne 23. januarja 1922., štev.

1004 odločil, da so učitelji, ki jih država plačuje, državni činovniki in mora državna učna uprava imeti pravico, da z njimi razpolaga, kakor to zahtevajo službeni oziri in interesi šolstva.

b) Ministrstvo prosvete glasom odloka broj 93155 z dne 12. januarja 1928. ni ugodilo prošnji evangeličanske občine v Murski Soboti za ustanovitev evangeličanske osnovne šole, ker obstoja že v Murski Soboti državna šestrazredna osnovna šola s štirimi vzporednicami.

c.) Šolski proračuni se izterjávajo potom davčnega urada v Murski Soboti, ki pobira davek od evangeličanov i katoličanov. Ako je šola evangeličanska, prispevajo tudi katoličani in obratno, ako je šola rimo-katoliška, prispevajo tudi evangeličani.

5.) V zadevi domajnševskih zvonov je sreski poglavár nudil verski občini vso pomoč tako dolgo, dokler se je dala po zakonu utemeljavati uradna pristojnost.

Sreski poglavár:
LIPOVŠEK I. r.

Mrtvecsne peszmene knige.

Ár szo 'ze dávno szfalile mrtvecsne peszmene knige, záto je Prék-murszka sinyórija pred nisternimi létmi dokoncsala, naj sze znôvics vödájó.

Do etigamao szmo meli dvôje mrtvecsne peszmi. Vu nisterni nasi gmánaj szo núcali po Szijártó Stevani vküpposztávlene mrtvecse peszmi, steri poézia je pa zadoszta szlaba i melodia vnôgi pészem szploh nepoznána. Vu nisterni gmánaj szo pa núcali po Kardos Jánosi szprávlene peszmi, steri poézia je pravdobra i zvön dvê peszmi, szo nóte vszê ôvi poznane.

Záto je dokoncsano, ka sze po Kardos Jánosi szprávlene mrtvecsne peszmi dájo znôvics vödrukati. Itak je pa prékvzéti — liki sztarina — z-Szijártovi knjig 10 mrtvecsni pészem. Nadale nikelko pripravni i jáko lübleni pészem je cójvzéti z Kardosovi „Cerkveni peszmeni knjig“. Nisterne novése peszmi szo tñdi notrivzéte, stero szo Fliszár János vpok. kántorvucsíteo poszlovencsili.

Tak z-vecsimi peszmami i z-premenývanyem sze dá zdá obdrúgim na szvetloszt eta kniga.

Vsze ete peszmi naj nazvescsávajo razdreszéljenim szrdcom trôst evangelioma!

Naso knigo z-verebratinszkov lübéznosztjov porá csam vu pazko nasim dühovnim pasztérom, k ántorvucsitelom i evangelicsanszkim gmánam.

Knige ete szo po g. Hahni pelanoj v Prekmurszkoj Tiszkarini v M. Szoboti drukane na jáke dobrom papéri, z-velikimi literami i v dobre táble szo zvézane. Vszevküp 80 pészem jeszte vu n yih na 150 sztránaj. Tak pészem zdržétek, kak knig vöposztávlanye sze vszákomi prevecs dopádne. Čena eti knig je po faláti 20 din. Siritelje po vszáki 10 exempláraj eden exemplár ksenki dobijo.

LUTHÁR.

Brüntanye anglejskoga i zvönejsnyega tívárístva za Biblije.

Zdá, ka tó družstvo 'ze 125 lét szpurnyáva szvoje blagoszlovljeno delo, je vrédno sze szpömenöti z-toga, kak je grüntano ono. — Leta 1800 je odisla edna 16 létna deklina, Jones Marija, z Tyn-dal vézsi vu Wales-i, vu na 10 vör hoda le'zécsi Bula váras. Tá deklina je szrmas-ka bila, ali z-trüdom szi je itak vküp szprávilá nisterni silling, za stero szi je naménila v Bula várasí pri dühovniki edno Biblijo kúpiti. 'Ze od vecs lét mao je vszáki tjeden vu kaksemstécs vrémeni k-ednomi na edno vöro hoda prebivajöcsemi kmeti hodila, ár jedino on je meo vu tom cêlom kráji edno Biblijo. Tú sze je otávlala nad lèpimi recsámi i pripovésztami Szvétoga píszma i rada bi szi edno Biblijo kúpila. Ali tiszti dühovnik, k-steromi sze je obrnola z-szvojov prosnyov za volo Biblije, je mogao nyê odgovoriti eto: „Szamo 2 Bibliji mam na odajo i tevi szta 'ze drügim obečanivi!“ Dönok globoko gyenenyi od szkuz te vkanenyene dekliske, tá nyê je dao edno Biblijo. Za dvé leti je pripovedávao ete dühovnik té dogódek vu ednom krô'zi ömurni i sztanovitni krsztsanov i gori je je pözvao, naj Biblijo rászirjávajo vu Wales-i. Zdá je gorisztano eden plemeniti krsztsenik i navdúseno pravo: „Zakâ szamo vu Wales-i? zakâ në po cêloj Angliji? Zakâ në po cêlom szvéti? Ete recsi szo sztanovitno csüdo csinile! Vu onom megnyeni je nasztávljeno to velko britisko Biblije tívá-

ristvo. Lehko právimo, brez vszáke dvojnosztji je, ka je ona szrmaska deklina bila obszvojena grüntarca. Escse dneszdén je obarvana, tiszta vu Buli toj Jones Mariji odána Biblija vu knigárnici Britiskoga Bibliinszkoga Drüstva vu Londoni i govori vszákomi, šteri szlihsati scséjo tó, ka zadéne i veli eto: „Priszpodobno je králevszto nebeszko k-zrni horcsicsnomi!“

Ka más tam odzgora?

Eden bogat cslovek je pokázao ednök ednomi priáteli szvoje poszesztvo. Na eden brezics ga je pelao gori, kázao je proti szevri i je pravo: „Kak dalecs mores viditi, je vsze moje.“ Priátel sze je lékno nad taksem bogásztvi, ali te bogat cslovek je kázao zdá proti poldnévi i je pravo: „Tüdi v-etom kráji k-meni szlisi vsze, ka mores viditi, i csi proti zhodi i záhodi glé-das, kak dalecs tvoj pogléd szégne, vsze k-meni szlisi!“ Nyegov priátel je edno megnyene szploh tiho bio, potom je pravo: „Ja, vidim, ka ti doszta zemlé más, na vsze stiri vetra kraje, ali (i zdá je kumesz kázao) ka más tam odzgora?“

Môcs Bo'ze Rêcsi.

V Gíblaltár je k-angliskim vojnikom eden mládi dühovnik poszláni. Da je pri vojnikač malo poszla meo, je vecskrát prék sô vu spanyolszke vesznice i med onimi sztancsari je Szvéto píszmo rászürjávao. Tó je tesko delo bilö, ár szo onim kath. prebiválcom nyihovi dühovni pasztérje prepovedávali Szvéto píszmo csteti, ali on je pri vszem tom z-nepoménkanov vrélosztjov rászürjávao med nyimi Szvéto píszmo. I csi je bár doszta ospotávanya, pregányanya mogao pretrpeti, — gdate je dönok najsao na tákse düse, stero szo ga prerazmele.

Ednök je v-edno vész pridöcs, notri sô k-ednomi csizmári, odzvöna je edna csizma bila namálana na sztëni i oköli nyé bodöcsi napiszek je glászo, ka tü suszter májszter vrácsi betéžno obütel. Goszp. májsztra je pa në pri kopiti najsao nas dühovnik, nego rávno szo sze záto vküp szpravili k-nyemi szöszedje, ár szo že pöleg volitev gyülésivali, goszp. májsztram je iszkreno govorenye dr'zao vküp szprávlénim odebérávcom, nyim tolmacsivsi, k-steroj partáji

sze májo drzsati, na stero more vszáki posteni pörgar szvoj vótum dati. Ti nazôcsi bodôcsi szo niti napamet nê vzéli notri sztopécsega dühovnika, kí je mirovno sztao pri dveraj i poszlúhsao políticsen gôvor.

Gda je govornik dokoncsao, li te je sztô-po naprê. Goszp. májszter, komi sze je nê dopadnolo tühénca prisesztjé, ga je z mrzlim glá-szom pítao: Ka scsé? Dühovnik je prijaznivo odgôvoro erkôcsi: Jasz szem nyim, goszp. májszter, edne knige prineszao i proszim ji, cstite je, gda tak vküp szpridete. 'Ze bod'te szkúszili, ka vam tej kníg cstenyé vecs bode vrédno, kak pa etakse políticsno heccanye, stero vasz szamo vu szrdcáj burka, ali v-ti knjigaj dühovni mir náidete.

Prêk je dao goszp. májsztri edno Biblio, naklono sze je i domô je sô.

Po etom blúzi na tri mészce je té dühovnik domá v-Gibraltári vu hízi szedécs predgo píszao na prisesztno nedelo, gda sze ednôk po dveraj klonckanye csúje i notri sztôpi med globokim nanizávanyem te políticsni sujszter májszter. Dühovnik ga je precí poznao, rokô nyemi je pôdao, na stero je gôszt eto pravo: Goszpon dühovnik, jasz szem prisao nyim zahválit on drági dár, steroga szo meni darúivali. Od onoga hípa mao vszáki vecsér vküp szpridejo moji szomíselníki k-meni i cstémo Szvéto píszmo. I lehko povém, ka sze i nász dosztájajo Szv. píszma ete recsí: „Lüdsztvo szedéese vu kmíci je vidílo szvetloszt véliko.“ Mi szmo do etimao túdi vu dühovnoj kmíci bil. Od Zvelicsitela zvelicsitelnoga návuka szmo nê znali nika. Zdâ szo sze nam odprle ocsi, vídimo i jáko szmo bláj'zeni. Oszenájset moji tívárisov me je oproszilo, naj vszákomi edno Biblio prineszém. Eti nyim prêk dam cêno. Ali da szo pa meni k-senki dáli edno, jasz szem nyim túdi za zájem prineszao eto edne puncsike, naj je vzeinejo z-dobre vôle, kak zahválnoszti moje dári i noszijo je dugo vu zdrávji.

Lehko szí miszlimo i pred dühovne ocsi prisztávimo dühovnika veszeljé za tak necsákani nászhaj, gda je té recsí szlíhsao, szo nyemi Szv. píszma ete recsí prisle v-pamet: „Nístero je szpadnolo vu dobro zemlô i vözidôcse prineszlo je száda sztô telíko.“ Li szamo tó ga je 'zalosztilo vu dúsi, ka nyemi té lépi puncsíki, da szo brez mertúka narejeni, nebodo dobri. — Oh od toga sze naj goszp. dühovnik nika nebojijo, je

májszter pregôvoro. Jasz szem vzéo mertük. Doli szem zmero nyihovo sztopnyo vônê na dvoriscsi, gda szo od nász odisli. I uprav, da bi na nyegove nogé zraszli, szo sze nyemi paszali. Radoszt je tak nezgrôzana bila.

Glászi z Ju'zne Amerike.

Nase cérkvi doszta kotrig je odislo vu zádnyi létaj na dalésnye krajine, tü nihávsi szvoje lübléne, szvojo roditelszko dr'zélo, szvojo dühovno mater, ino szí med nepoznánimi tühénkami morejo vszakdenésnyi krüh szlü'ziti z-vnôgim trúdom.

'Zaloszti, níkaki 'znyi med iszkanyem, szprávlanyem telovni kincsov szpádnejo vu dűseвно szkűsavanye, vu dúsi szvojoj pogibijo Bo'zi zákon, zablôdijo na sztezo ti neverni, hodivsi po tanácsi ti hüdi. Szpozábijo sze z-opominanya roditelov, z-prosnye szvojega eti nihánoga zákonszkoaga pára.

Hvála Bôgi, nájvecs sze ji pa itak dr'zi tisztoaga, stero je nyim vu dúso zapiszala z-molécsim obcsütényem eti domá telovna i dühovna mati. Varjejo csisztočso szvojega telovnoga i dühovnoga 'zivlénja.

Vu cérkev szkoron nemorejo hoditi tam vu tühinszkom, ár csi taki jeszte vu véksi mésztaj protestanszka cérkev, Bo'za szlü'zba sze po taksem jeziki vrsi v-nyê, steroga nasi lüdje nerazmijo. Po taksem sze niti neilremo csüdivati, csi vnôgi 'znyi pomali vu szrdci-dúsi drevéni posztánejo. Kak prevecs ní potrébno bílo, ka bi kamcsi ete „Dűsevní Liszt“ vdáblao vszáki nas odvandrajôcsi, pa „Evangelicsanszki Kalendari“ nas bi szí szpravo i z-tê bi vcsászi-vcsászi túdi zajímao dühovno otávlye i z-nami domácsimi bi osztano tak vu dühovnoj prikapcsenoszti.

Etoga lizsta glávni reditel je nédávno z Montevideoja (Urugvaj) od Kovács Lajosa dôbo edno lépo píszmo, z-steroga nezrêcseno hrepénnye za rojsztním dômom zuní vö. Med drügimi etak písejo Kovács Lajos:

Globokopostüvani g. farar!

Odpűscsénye ji proszim, ka szem nyihovo plemenito csinénye i bratinszko lűbézen tak dugo nê zahválo. Nyihovo plemenito szrdéc csüti i zná, ka zadéne nam Dűsevní Liszt, kí dalecs vu tihonszkom 'zivémo. Ouzdalecs od nase rojsztne zemlé kak je gladna i 'zédna nasa dúsa za edním málim dühovním trôstom: 'Zaloszti, ka ne-

precsütijo vszi tröst sztrádajöcse, nevolne düse mantro, stero szpádajöcsi morálni 'zitek vnása z-szebom i je zakopa, kak láva na veke. Brez cila vandrajo verozgüblene düse, stere szo sze odtrgnole od csrède, stero veren pasztér paszè. Bárbi je mogöcse bilö escse ednök nazájvrnoti na právo sztezo, stera pela vu trdi grád 'zitka vekivecsnoga!

Kak blá'zeni szo lekho tisztí, steri tlácsijo zemlo nase szladke domovine, csüjejo mater-szkoga jezika szladko zunénye, vu vecserásnyem mráki melankolní danájk donénye, po nedelaj zvoná pozávajöcsi glász i szlihsajo predgarovo dühovno tröstanye. I mi necsüjemo, nerazmimo.

Nè, nemorem doliszpizati, ka mi csüti szrdcé. Jezero miszel mi sviga prék mozgov; szamo telko kricsim prék sürikoga morja: bojdi blá'zeni, szlovenszki národ! bojdi ti bogata düsa, csi ti je li szrmaska bivoszt!!!

Drügo pizsmo je pa döbo glávni reditel z Buenos Airesa (Argentina) od Siftár Károlya, Sztrükovszkoga rojáka, ki je z-ednim eden versus poszlaó na szpömenek Riszálov. Poszláni versus níze radi dámo v jávnoszt, ár je lépi nyegov zdr'zéték.

Szlovincov Riszáli v Argentiniji.

Neznáno nam je nase 'zivlenye,
Nevémo, kakse bo nase trplénye,
Vu tühini prék oceána 'zivémo,
Brez radoszti, brez veszélja szmo.

Ali 'zelémo tüdi vu tühini,
Naj sze nam znövícs napuni,
Nasa düsa z-Dühá Szvétoga,
Dare bomo dühá telovnoszti meli!

Vu kmici szem dnez gorisztano,
Ali szemi dönok preszvétílo
Moje szrdce na Riszálszko ütro,
Dare mî na pamet prisla ona peszem:

Hodi k-nam, bo'zi düh szvétí
Szrdca nasa nam poszvétí!
'Zalosztjov, szrdcá boleznosztjov,
Nemogöcsi zvami szpévati (vu cêrkvi).

Dalecs od vász vu Argentinije
Ne csüjemo po nasem jeziki recsi bo'ze
Moremo 'ziveti, kak v püsztini
Gde necsüje nancs fticska glásza.

Ali vu nász je vceplena krv
Evangelíoma, steroga cstémo szami,

Ali nemamo tisztoga, sto bi nam
Dao one recsi razlöziti.

Nemamo híze Goszpodnove
Za nase Szlovenszke evangelicsáne,
Domá vu hízi szpévamo:
„Trdi grád je nas Bög zmo'zni.“

KARLOS SIFTÁR.

Kazács

k dnévnómí cstényé Biblije.

Jul. Blá'zeni szo ti mirovni.

22. P. Abraham sze razlöcsi od Lota. I. Moz. 13.
23. T. Na Bogá sze zavúpam. Mataj 6, 26—34.
24. Szr. Modröszt od zgora zhájajöcsa. Jak. 3, 13—18.
25. Cs. Dvè pöti. Josue 24, 14—25.
26. P. Ponizen sze zviszi. Luk. 18, 9—14.
27. Sz. Szpömeni sze z Goszpodna. V. Moz. 8, 11—20.
28. N. Zádnye zebránye. 'Zolt. 1.

Blagoszlovim te i povnö'zamte

29. P. Veliko obecsanye. I. Moz. 15, 1—6.
30. T. Szkriven herb. I. Moz. 15, 7—18.
31. Szr. Bög je priszégno. 'Zid. 6, 9—20.

aug.

1. Cs. Bög zdrízi récs szvojo. II. Moz. 32, 9—14.
2. P. Po veri. 'Zid. 11, 11—16.
3. Sz. Abrahámovi szinovje. Riml. 9, 1—9.
4. N. Bogá blagoszlov. 'Zolt. 127.

Bögi prijéten áldov.

5. P. Popolna pokornoszt. I. Moz. 22, 1—8.
6. T. Ka mi je najlűblenése. I. Moz. 22, 9—19.
7. Szr. Poniznoszt. Luk. 1, 41—56.
8. Cs. Szrdcá popolno prékdanýe. Mat. 9, 9—13.
9. P. Düh potrtí i ponizen. 'Zolt. 51, 15—21.
10. Sz. Dela lűbézni. Jan. 12, 1—8.
11. N. Dela vere. Jak. 2, 20—26.

Prevecs blagoszlovne recsi.

12. P. Vu szlaboszti. Fil. 4, 13.
13. T. Vu zmenkanyi. 'Zolt. 23, 1.
14. Szr. Vu betégi. Jak. 5, 13—18.
15. Cs. Vu trplényi. II. Kor. 4, 16—18.
16. P. Vu 'zitki. Gal. 2, 20.
17. Sz. Vu szmrti. II. Kor. 5, 1—5.
18. N. Prevecs blagoszlovne recsi. 'Zolt. 119, 97—104.

Vernoszt.

19. P. Verna lübézen. Mataj 26, 1—13.
20. T. Verna pokornoszt. Fil. 2, 5—11.
21. Szr. Verna szlůzba. II. Tim. 4, 6—8.
22. Cs. Neszprjhliva koróna. I. Kor. 9, 24—27.
23. P. Zitka koróna. Jak. 1, 12.
24. Sz. Dike koróna. I. Petra 5, 4.
25. N. Taksa mirovna vernoszt, stera vzeme zitka koróno. Ozn. 2, 1—10, 18, 19.

Gospod je nazócsi.

26. P. Vu nyem 'zivemo. Ap. Dj. 17, 22—31.
27. T. Nazócsi bodócsi Düh. Jan. 4, 21—24.
28. Szr. „Vis, jasz z-tebom bidti mam“. I. Moz. 28, 10—17.
29. Cs. „Znami vu Jezusi.“ Mataj 1, 22—23.
30. P. „Jasz vu vami“. Jan. 14, 17—23.
31. Sz. „Vszáki dén notri do szkoncsanya szveta“. Mt. 18, 20; 28, 20.

Szept.

1. N. Gospod je naz csi. Zolt. 139, 1—18.

Krsztsanszke jákoszti.

2. P. Nágibnoszt na odpücsanye. Kol. 3, 12—13; Mt. 6, 14.
3. T. Csiztoszt. Mt. 5, 8; I. Jan. 3, 1—3.
4. Szr. Krotkoszt. Mt. 5, 3, 5, 9; IV. Moz. 12, 3.
5. Cs. Gosztoľubnoszt. 'Zid. 13, 1—3.
6. P. Vera. Tit. 2, 11—14.
7. Sz. Lübézen. I. Kor. 13; Kol. 3, 14.
8. N. Krsztsanszke jákoszti. I. Petr. 4, 7—11.

„Zaisztino, zaisztino.“

9. P. „Tak i Amen.“ II. Kor. 1, 19—22.
10. T. „Zaisztino“ na molitev gledócs. Mark. 11, 23.
11. Szr. „Zaisztino, zaisztino“ na porodjený odzgora gledócs. Jan. 3, 1—5
12. Cs. „Zaisztino, zaisztino“ na szlůzbo gledócs. Jan. 13, 12—17.
13. P. Kárajócsi „zaisztino, zaisztino.“ Jan. 13, 23—24.
14. Sz. „Zaisztino, zaisztino“, kak oběcsanye. Jan. 16, 23—24.
15. N. „Zaisztino, zaisztino“ na vüsztaj Goszpodnovi. Jan. 6, 26, 32, 47, 53.

Ka zadéne krsztsenik bidti?

16. P. Naszledüvati Jezusa. Mataj 10, 37—42.
17. T. Mréti gréhi. Riml. 6, 1—7, 12—14.
18. Szr. Na Goszpodnovo díko 'zivetí. Fil. 1, 20—21.
19. Cs. Vu dühi hoditi. Efez. 4, 1—6.
20. P. Dober domovínsar. Riml. 13, 1—10.
21. Sz. Szpunývanye nasi dú'znoszt. Tit. 2, 1—9.
22. N. Ka zadéne krsztsenik bidti. Ap. Dj. 26, 24—29.

Pri vnógi familijaj veliko szkrb obrácsajo na tó, ka ka jéjo i poprék sze nebrigajo z-tém, ka ka cstéjo. Pázijo na tó, naj szamo csiszte i szítne hráne prídejo na sztol, ali nepázijo na tó, naj nyihova dühovna hrána tüdi csiszta i naszítna bode. Szvéto píszmo je nasoj düsi náj-csisztésa i najszítnésa hrána. 'Zivmo 'znyóv vszákdén.

Rázloczni máli glászi.

Radoszti glász. „Gospod je poszvét moj i zvelicsanye moje, koga bi sze bojao? — Gospod je mócs zitka mojga, pred kim bi sze mi grezilo?“ (Zolt. 27. 1.)

Veszéli dogodek vu nasoj vladárszkoj familiji. Nyéno Velicsansztvo kraljica je porodila jun. 28-ga, na nájksem szvétki nase dr'zave, trétjega szina. Ete dogodtek je zvone nyem i z-zahválnimi molítvami objavljeni prebivalsztvu po vszékervá.

Nas püspekadminisztrator Dr. Popp sze stiri tjedne vu zvonszki országaj zdr'závajo. Té cajt szo tao vzéli na lutheranszkom szvetovnom szpráviscsi vu Kopenhági. Potom szo vu Svédije, Norvégije i Nemcsije véksi mésztaj naprdávanya drzali od nase evang. cérkvi vu SHS dr'závi.

Ouszvetek v Morávci. K-lépmi, düso pozdigávajócseni ószvetki sze je szprávila vküper morávszka evang. gmana jul. 7-ga vu evang. cérkvi, naj szvojemi dühovnomi pasztéri poszvedócsi lübézen szvojo. Hima Sándor od 1893. dec. 17-ga, tak prék 35 lét szpunývavajo dühovno szlůzbo v Morávszkoj fari, steroj szo oni prvi nyéni dühovnik. Vu nyihovom dügom dühovniskom takáji ji je szprevodila zahválnoszt oni, stere szo okrsztiti, osznávlali, konfirmálivali, zdávali, vu betégi obiszkali, ali pri skrinji-grobj potrostali; rávnotak lübézen szvoje lépe familije, stere vsze kotrige szo vu 'zitki. Hima Sándor szo 1887. okt. 6-ga prisli v Püconce za kaplána. Goszpodin Bóg ji je obdarúvao z-lépmi, zdravim telom, z-lüsnim glászom, z-nejvszákdénésnyimi dühovnimi dármí. Te koreni vogrin szo sze hitroma jáko dobro návcsili nas jezík i obcsno lüblen govorník szo bili. Szkoron 42 léti szpunývavajo zdá ze v-nasoj krajini szvoje zmetno pozványe, brez toga, ka bi za tó kakso válo zeleti, ali za szvoje delo tüdi na kaksí dár racsunail. Dónok ji je pa doszégnoľó necsákano odlikóvanye. Fárno Zenszko-Drústvo ji je za známé nye szvoje lübéznosztí z-reveréndijov i baretom

obdarivalo, stero szo z-toplimi, pozdravlajöcsi-mi recsmi, vu iméni 'Zenszkoga Drüstva, nyim püconszki dühovnik dáli prek. Hima Sándor szo vu szrdci globoko genyeni zahválili z-löpimi recsámi dobleni dár. Pred tém öszvetnim aktusom je bo'za szlú'zba bila, pri steroj szo Luthár Ádám püconszki dühovnik glászili Bo'zo Réc.

Britisko i Zvönésnye Biblije tüváristvo je 1928. leta 11,399,540 zvézkov Biblije, Növo-ga Zákona i poszebni knjig ódalo, poldrúgi milion vecs, liki prvése leto. Do márciusa 31-ga szo Biblijo, ali nyé talé po 886 jezika vödrukali; preminöcse leto je deszétero növo presztávlanye zgotovleno. Pöleg Tüváristva naznané-nye: „Szvéto pizmo szo nigdár në csteli telki, liki dneszdén; nigdár në zbrodjávali tak ömur-no i nigdár je në csinilo véksega nászleda na lídi 'zitek.“

Pozáv. Prékurszka evang. sinyorija szvoj návaden létni gyülés augusztusa 5-ga bode dr'zála v-Bodonci, na steroga sze vsze postúva-ne gmajne z-tém opominanyem pozovéjo, da vu naprè dr'zání gmajnszki gyülésaj szvoje zavüpnike odeberéjo, i z-pravilno obravnanimi napiszki oblasztsene na gyülés poslejo. Redovnik : ob 8. vöri Bo'za szlú'zba, po steroj preczasztiti g. püspek prekdájo g. Siftár Károly dükovniki od Nyih Velicsanszta kralá darüvano odlikoványe. Potom offertorium na Podpornico. Pred Bo'zov szlú'zbov Podpornice nazavüpsztvo bode szejó dr'zalo. Po bo'zój szlú'zbi pa bode sinyorszki gyülés vu cèrkvi. Gyülésa ösznov. Napisznika veritelov vöimenüvanye. 1) Predszednika predgovor. 2) Sinyóra naznanenye i toga punkto-mov razprávlanye. 3) Prem. leta sinyorszka gyülésa napisznika razprávlanye. 4) Stastika. 5) Dijaskoga dóma naznanilo. 6) Racsunszkoga sztolca naznanenye. 7) Péneznika racsundávanye. 8) Podpornice gyülés. 9) Prosnye i porácsanya. 10) Prisesztnoga sinyorszka gyülésa meszta vözravnanje.

Murska Sobota, 1929. jul. 12. Kováts Stefan sinyor, Benko Józef inspektor.

Novi Vrbas. Növozebráni dühovnik, Konráth Vilmos szo májusa 26-ga öszvet-no szpelani v szvojo csészt. — Goszpöd cèrkvi naj blagoszlovi pasztéra i gmáno!

Szpévní szvétek. Juniusa 16-ga je bio obdr'záni v Járeki (Bacska) II. evan-gelicsanszki szpévní szvétek, steri je z-ednim kak 400 létni jubileum Speyerszke

protestacije tekao doli. Nezraceúnana vno-'zina lídi sze je szprávilá vküper ob toj priliki. Nazöcsi szo bili tüdi dr. Popp Filip püspekadministrator; veliki 'zupan Matković, namesztnik velikoga 'zupana Marinković, zasztópnik minisztra pravde Dr. Janjić, zasztópnik minisztra vcsenyá profesor Krstić, sekreter minisztra pravde Hranisavljević, nadale vecs bivsi poszlan-cov, dühovnicke itv. Navdüsenö predgo szo meli pöleg I. Tim. 6, 12, Franc Mor-genthaler. Lépi govör szo dr'zali Dr. Popp püspekadministrator tüdi. Potom je 18 szpévní khorusov popévalo po 2—2 pesz-mi, edno cèrkevno i edno szvetszko. — Znövics eden lépi szvétek na бүдjenyé evangelicsanszke zavédnoszti je bio tó! — Gda bomo pa mi dr'zali kaj taksega v Prékurji?!

Ju'zina Ferenc, nas dober poznanec, ki biblio má segö odávati, je v-preminöcsem më-szeci na stajarszkom 'zivöcse nase verebrate pogledno i rászürjávo med nyimi Svéto pizmo. Pri Szinic Jánosa hi'zi je blúzi 40 év. brátov szpravo vküp i nyim hi'zno Bo'zo szlú'zbo dr'zao. Popévali szo, Bogá molili i Ju'zina nyim je Své-toga pizma eden tál razklájao. Tó je bila prva hi'zna Bo'za szlú'zba v-Apacci. Tröstamo sze, ka po etom vecskrát bode tam evang. Bo'za szlú'z-ba dr'zána. Od toga va'znoga pitanya rësenya sze bodemo aug. 5. v-Bodonci dr'zánom si-nyörszkom gyülési tanácsivali. Nazöcsi bodejo goszp. püspek adminisztrátor, Baron János ma-riborszki sinyör i Lic. Goschenhoffer radgonszki dühovnik tüdi.

Gornya Szlávecsa. Dári na cèrkev zida-nye po zlátój knigi : g. Benko Józef sinyörszki inspektor M. Sobota 2000 Din., Roposa Steva-nova vdova iz Nuskove 50 Din., Bertalanits Ivan z-tüvárisicov z-Serdice 50 Din., Kiszilák Károly csevlár z-Rogasevec 100 Din., Szkladár Marija Serdica 50 Din., g. Kr. Hirschl in Sinovi Mur-ska Sobota 100 Din., Ev. cèrkv. obcsina Cser-venka (Bačka) 500 Din., Katzbed Gusztáv Bu-dapest 10 Schilling, Bohár Lajos iz Gor. Lenda-ve szo v Deutschlandi med szvojimi delavcami vküper nabráli 85 RM., g. Lang Dolics 50 Din., g. Lang Anna Pittsburg (U. S. A.) je vküper na-brála 18 Dollárov, g. Jud János Kuzdoblan 200 Din., Marics Franc rojen z-Nuskove, poszlaó z-Argentine 100 Din., Krpics Jozefa Gor. Szlavcese

100 Din., Konfirmanduske szo aldūvali 173 Din., Familije Obál i Pojbics szo szv. poszōdo aldūvali na oltár, vu vrēdnosztí 1200 Din., Edna po-bōzna vdovica z-decōv vrēd Gor. Szlavecsa je križ aldūvala na oltár, vu vrēdnosztí 512 Din. — Vszém daritelom nájtopleša hvála! — Proszimo nadale dáre na naso cērkev!

Rímszki pápa je pá, kak novine písejo, 20 millio lir blájzeni đrocšnik pōsztao. V-talianszkom országi živē eden Paterno Castello imenūvani herceg, ki sze je navolo zemelszki dobrót v'živanya, gori je djao priszebi, ka esce od Bōga nyemi vōodlocšene dni vu klōstri Bōgi na diko bode tá troso. Herzeg je 50 lét sztar, decē nema, szamo tūvārisico. Szame, ka csi de on redovnik (barát), tūvārisica ga nemre naszledūvati k-barátom, bode tak ona nūna. Szamo ka barát pōleg regul neszmē o'zenyeni bidti i nūna tūdi né omo'zēna. Táksi sze nevezēmo v-klōster, ali toga herzega i tūvārisico szo záto notri vzéli, ár szta cēlo szvojo vrēdnoszt, 20 million vrēdnosztí. pápi testálivala. Pēnezi doszta poravnajo, inda szo za dobro plácso grēhe odpūsztili pápovje, nebeszki ország szo dáli onomi, ki ga je dobro plácsao; zdá pa o'zenyēne i omo'zēne vzeēmo v-klōster, csi dobro plácsajo.

Lutherfilm v Jugoslaviji. Od Luthera 'zitka i dela jeszte 'ze pár lét eden prevecs znameniti film, steri je povszédik velko vidnoszt zbūdo. Vu lásztinosztí evangelicsanszke stampne zvēze je té film. Takso evangelicsanszko stampno zvēzo tūdi v nasem országi nasztāvimo zdā ob priliki krajinszkoša szpráviscsa. Tá zvēza sze potom poszkrbi za ete film i mi ga tūdi dobimo i sze v Szoboti naprēdá, ár tam jeszte elektricsni tok. Tō nikaj velikanszkoša bode! Sto de tō vido, nigdár nepozábi.

„Slovenje reformáciji naveke zahválni morejo biti, ár je reformácija pokázala, ka sze tūdi v szlovenszkom jeziki lehko píse i druka, ár je ona knyi'zevnomi jeziki i pravopiszi zdrav fundament posztávila, ár je dosztafēle cērkevnoša literárnoga dela zvršila, medtém Biblijo po szlovenszkom jeziki, edno literárno delo sztálnē vrēdnosztí . . . i nazádnye záto, ár je rimszko cērkev pritisznila, naj z-szvojov nemáratnosztjov, mlácsnosztjov do

drukane szlovenszke rēcsi gorihēnya.“ Prof. Fr. Kidrič vu knigi „Slovenačka“, Sztrán 93.

Ev. 'zenszko drūstvo v Moravcih sze po etoj poti szrcsno zahválí goszp. pūcōnszkomí dūhovniki Luthár Ádám-i za nyuvo vszesztranszko dobroto, stero szo zkázali proti nam ob priliki notriszprávlanya i prēkdávanya nōve reverendije, stero szmo darūvali nasemi goszp. dūhovniki Hima Sándori. Nē szo milūvali szvoj trūd, gda szo prisli v naso gmajno netit nasa szrdca s szvojov szrdca pode'zigajocsov predgov i obenem prēkdávát te nas dár. Zato naj szprejmejo naso globoko zahválnoszt! Ev. 'zenszko drūstvo.

Gornja Szlavecsa. Na podporno drūstvo v gor. szlavecskoj fari je vkūper prislo v-Dináraj: v-Kūzdoblani 106, v-Nuskovi 93, v-G. Slávecsi 110 i 30 gr., v-Dol. Szlavecsi 108, v-Szotini 131, v-Szerdici 46, v-Gor. Lendavi 47, v-Pertocsi-Vecseszlavci 139, pri Szv. Jurji 54, Vidonci 13, Solszka deca szo vkūperdáli 123.50, Offertorium na trikrálov dén 130.70 i 80 grosov. Vszevkūper je notriprislo v-1929 leti 1101.20 D. i 1 Siling 10 grosov. Hvála za ete áldove! Té vszamogōcsi Bōg ná povrnē tim darovnikom z nojom lica szprávlene dáre z-szrecsov ino zádovolnosztjov!

Dári na dijacski dom: z-Argentine (Amerika) Bankó Károly rodjen v-Morávci 50, z-Morávec Bencik Ferenc i János 30—30, Szkakovec Bencák Ferenc 10, z-Maribora g. Szinic János velki trgovec z-tūvārisicov 300 din., z-Pertocsa g. Obál Jenő dvá pinta tikvenoga olija. Z-Szobote g. Benko Józef inspektor pri G. Petrovszke obcsine i 'Zupánek to'zbi nyim oszodjeno dnévnico 50 din. szo prēk engedūvali nasemi dijacskomi dōmi. Z-Borejec: Pavel Lajos 25, z-Macskōvec Furek Roman, 25, z-Pertocsa Kozic Stevan 20, z-Lemerja Bánfi Béla 10, z-Polane Péntek Józef 25, z-Szobote Hujsz Lajos 20, Hujsz Józef 20, z-Lōmerja Loncsár Stevan 10, z-Budapesta g. Mikola Sándor gimn. direktor 100 Dinárov. Szobotskoga ev. 'zenszkoša drūztva goszpé: Dr. Sōmenojsca, Dr. Bōlcsojsca, Dr. Goljevscsekojsca, Dobrajojsca, Lipicska, Szamecova, Nemcsojsca, Kardosica, Jarnevicsojsca, Benkicsojsca i Péterkojsca szo na fasenek z-fankami obēszelile dijackoga dōma osznovlenike. Kreditna Zadruga, je, kak prem. leto, tak tūdi v-etom leti 500 din. darūvala dijackomi dōmi. Tá mláda banka z-

obilnim tálom podpéra vsze násztave vu Szoboti sztojécsé i tak tŰdi nas D. D., za stero szmónyé voditelom globoko zahválni. Vszém dobvolnim daritelom szrdcsna hvála! Z-Dankovec goszp. Cár Sándor krizevszke gmajne inspektor 50 kil prve n. hrzéne mele. Z-Szobote goszpá Benko Józefova szo darŰvali 5 kil lekvara, z-Szobote Fliszár Józef szabó 25 kil zita, z-Scsavnice (Stajerszko) Kocsár Stevan 10, z-Vescsice Vratarics János 25, z-Szodisinec Dsuban Károly 10, z-Szobote g. Siftár Lajos mlinar 30 kil kukurcsne grészne mele, z-Zenavla pri Skerget Károla i Sebjanics Tréze gosztŰvanyi szo szvatovje 131 dinárov pobrali vkŰp. Lépa hvála daritelom i Kovács Sándori i Józefi z-Adriánec za pobéranye. Z-Poldnésnye Amerike z-Uruguája dr'záve Krányec Franc, v-Nuskovi rodjen, 50 Din. Pozdráv i hvála nyemi, ka szí je z-tak dalécs kraja i na nász zmiszlo, tó je prvi dár odnut. Z-Tisine Zóksojca Gergár Juliska 50 D., z-Amerike Betlehema Hodoscsek Gyula 100, z-Szobote goszpá Dobrai Jánosova 200 Din, z-Martyánec Skrabán Stevan 10, z-Andriánec Kericsmár Ferenc 10, z-Budápesta Cugh Sándor hotela lasznik, z-Dankovec rodjeni nas vernik 100 dinárov. Z-Szobote g. Novák Anton bivsi szodniski oficial szo dobieno pitnino nasemi dijaskomi domi darŰvali 17 50 d. Szrdcsna hvála!

Turobni glász. Juniusa 13-ga szo mrli v radgónszkom spítáli med operációjov nasega liszta vréli cstitel i siritel Hajdinyák János z Dol Slaveče v 63. leti szvoje sztaroszti. Pokojni, gda 'ze szlab bio, je hodo pobérat mlodáre na zidajócsó i dogotovlono gor. szlávecsko cérkev v bodonszkoj fari. Vszigdár na napréidényi té mále fare je delao vu celom szvojem 'zitki! — Goschenhofer radgónszki farar nemski i Kovács szlávecski farar szlovenszki szlobód szo vzéli od pokojnoga. — Naj pocsiva tēlo tvoje vu tŰhini preszlatko! Mi obarjemo tvoj szpómenek vu szrdci nasem!

Reformatska cerkvena občina v Prekmurju, vršenje cerkvenih obredov. Glasom odlóka g. Velikega župana mariborske oblasti v Mariboru z dne 7. 6. 1929. V. br. 50/13, so bili po doseženem sporazumu med reformatskim nadsenijoralnem zvanjem v Feketiču in evang. škofovskim uradom a. v., cerkvenega distrikta v Zagrebu določeni, da obavljajo najpotrebnejše

cerkvene obrede vernikom reformatske cerkve v Prekmurju in sicer: Heiner Geza v Hodošu, reformatom v Hodošu in Krplivniku, Hari Lipot reformatom v ostalih krajih. — Sreski poglavar Lipovšek.

Sinyorija v Bosniji je maj. 25—27-ga méla szvoje szprávjcsé. Bosnije sinyorija má 7 materszki gman, 22 filijalk i preveliko diasporo (raztorjenoszt).

GrŰntni kamen k-zidanyi nove evang. cérkvi v Hrasztovaci (szeverno-zapádna Slavonija) je ósztvono polo'zeni maj. 26-ga. Pri toj ószvetnoszti je pop valo vecs szpŰvni khorosov, predgali szo Sostaréc, May i Tarczay. B'g naj biagoszlovi zacsnjeno delo i pripela do 'zelnoga cila!

Za koga nega meszta niti v ednom országi. Trockija, ednók velke zmo'znosztí ruszoszkoga komiszára szo pregnali i zdâ na réd proszi europszke országe, naj nyemi dájo prebivanya dovolénye. Dotegamao je escse vszáka dr'záva odklonila eto prosnyo. Trockij je zdâ na tiszti sors prisao, kaksi sors je on szpravo dosztim ruszoszkim szvojim domovincsairom: pregnánec i brez prebivaliscsa je posztano.

V-Bodonszkoj fari je na prekmurszko evang. podporno drŰztvo szledécsi áldov nabráni: I. Pri podpornoj bo'zój szlŰ'zbi offert: 282.70 Din. i 20 gros; II. Solszka deca: 1.) Bodonci 76.20 D, 2.) Sztrukovci 30, 3.) Kruplivnik 24, 4. Konfirmandusje: 256 = 386.20 Din; III. Po vesznicaj: 1.) Beznovci 54.70, 2.) Bodonci 275.50, 3.) Kruplivnik 49, 4.) Motovilci 41, 5.) Poznanovci 83.50, 6.) Rádovci 50.50, 7.) Skakovci 55, 8.) Sztrukovci 118.50, 9.) Vadarci 93.50, 10.) Zenkovci 116 = 937.20 Din; vszevkŰp 1606.10 Din i 20 grosov.

Predszedn ksztvo nase cérkevne kraji je poszlalo pred Nyih Velicsansztva kralá za obrambe volo verszkoga vcsenyá eden memorandum.

V Bodonci juniusa 9-ga pri zdávanyi z-StrŰkovec Siftár Emme i Siftár Sándora szo na „Dijaski Dom“ aldŰvali: Z-Pu'zavec Siftár Stevan sztarisina z poszníáljov 50 Din, z-SztrŰkovec Siftár Sándor mlado'zenec sznijov 50 Din, z-Murszke Szobote Siftár Károly trgovec 50, Siftár Lajos trgovec 100, Hahn Pavel trgovec

50 Din, z-Lemerja Siftár Vilma 10 Din. VszevkŰp 310 Din.

V Beogradi je po najnovêsem lŰd-sztva stetji 2993 evangelicsánov. Evange-licsáni szo naraszli za 216%.

Dári na Diacski Dom v-puconszkoj fari po zlatoj knigi v-Dináráj: Jonas Stevan (kovács), Fuzsz Józef Predanovci 30—30, Szapács Franc Predanovci 20, Krányec Károly Krnci 10, Fuzsz Aranka Vanecsá 10, Kolosa Géza Puconci 50, KŰhár K. (Bencák) Puconci 30, Zsibrik Ivan Brezovci 10, ml. Siftár Fr., Josár Fr. Strukovci 10-10, Benko Kolman Brezovci 16, Vratarics Lajosova Puconci 20, Ficko Ivan Predanovci 30, Szukits Stefan Predanovci 10, KŰlits Mihály fární kurátor Brezovci 30, Szecsco Lajos Vanecsá 20, Luthár Dénes Szebeborci 15, Bencik Irén 5, Szlivnyek Aranka Dolina 5, Malacsics Jolánka 5, Cipott Ivan kurátor; Pavel Kalman Polana 20-20, Cipott Franc, Leposa Ivan Polana 10—10, Kolosa Ivan, Hasaj Ivan Moscsanci 10—10, Kocen Franc Predanovci 10, Oucsek Stefan Kostanovci 10, Lebar János Krnci 10, Kiszilák Kálmán Polana 10, Podlêszek Józef Pecsarovci 10, Mõrec Franc Gorica 5, BŰkvics Ana Moscsanci 50, Horváth Jánosova Gorica 10, Hári Károly Kancsovci 20, vd. Barbarits Stefanova Brezovci 10, Kerescmár Peter Pužavci 10, Péntek Károly Polana 50, Santavec Stefan Pecsarovci 10, Andrêcs Sándor Pecsarovci 10, Bencik János Beltinci 10, Pavel Ferenc Pužavci 10, Emri Ivan Moscsanci 10, Ballek Jenõ SŰlinci 10, Ballek Tamás Moscsanci 10, Korosec Józef SŰlinci 5, Kolosa Kalman Puconci 20, KŰhár Sándor (Jákób) Puconci 10, Kolosa Géza Puconci 20, KŰhár Károly Puconci 10, Vukan Aranka Pecsarovci 5, Vukan Ida Bokracsi 5, Cipott Ferenc Predanovci 10, Skrabán Józef Martjanci 30, Jan'za Stefan Szebeborci 10, Santavec Stefan Pecsarovci 10, Podlêszek János Csnci 10, Csarni Francova Szebeborci 5, Skalics Sándor dŰhovnik z-tŰvárisicov D. Lendava 100, Sostarêc Franc Puconci 5, Mõrec Ivan (Miklosov) Puconci 10, Brglesz Vilma Salamenci 20, Persa Miklosova Polana 10, Hodoscsek Józef Bethlehem 2 dolára (ob priliki obiszka dományega kraja); Poredos Ferenc Moravci 25, Vucskics Józef Moravci 25, Horváth Lajos Dolina 10, Banfi Belova Lemerje 10, Boldízar Stefan Salamenci 5, Szecsco Ivan kurátor M. Sobotá 30 Din. — Vszém etim dobrovolnim daritelim naj vsze plácsa miloscse Bõg, ár szo Nyemi vudodni etaksi áldovi!

Anglêskoga i Zvõnêsnyega Biblinszkoga TŰváristva 125 lêt. (1804—1929.) Vu 125 lêtáj je Biblinszko TŰváristvo vise 397,000.000 zvézkov dalõ võ z Biblije. Lêtnga võdávanya pozdigávanye je csŰdivanya vrêdno — naimre vu zádnyi lêtáj. Za pêt lêt po szvojem grŰntanyi je TŰváristvo vszákõ võro poprêkno devêt zvézkov dalõ võ. Za pêtdeszêt let po szvojem grŰntanyi vszákõ võro poprêkno 156 zvézkov. Vu sztõlêtnoj szvojoj sztaroszti je TŰváristvo vszákõ võro 650 zvézkov dalõ võ. Vu szvojem sztõpêtdvajszetom leti (1928) vszákõ võro 1301 zvézkov je dalõ võ. Pa je szvêt escse niti zdâ nê oszkrblen zadoszta z Biblijov.

Vu Lazarevoji (Banat) je nasa cêrkev edno málo gmáno dõbila z-taksi vernikov, steri szo z-rim. kath. cêrkvi préksztõpili vu nasa cêrkev. Ár nyim je v solszkoj dvoráni prepovêdano bo'zi szlŰ'zb dr'zánye. zátõ szo szkoncsali, ka szí cêrkev dájo zozidati i na té szvétí cil je te máli vrêli sereg taki z-szamovolni dárov vise 160,000 din. aldŰvao. Te vrêle verebrate szrdcá pozdrávlamo!

Dári k-neszprhlivomí vencí v szpomín na Luthárovo Fliszár Sarolto za Dicskoga Dõma stipendij: Lukáts Sándor Puconci 15 Din, Skalics Sándor dŰhovnik i tŰvárisica D. Lendava 50 din, Siftár Imre i tŰvárisica Maribor 30 din, Rátkai Ödõnojca Andrejci 30 din, Kerescmár Ernõjova Szebeborci 20 din, Luthár Károly Szebeborci 20 din, Berke Iván i tŰvárisica Vanecsá 15 din, Sostarêc Franc Puconci 5 din, Marics Iván Puconci 20 din, Poredos Károly Polana 10 din, Kocsar Jo'zefova Kupsinci 50 din, KŰhár Stefan (Martina) Puconci 10 din, Vrecsics Mariska Vanecsá 10 din, Loncsar Ivan Vanecsá 10 din, Brglesz Ilonka Vanecsá 5 din, Brglesz Franc Vanecsá 5 din, Pintarics Géza Vanecsá 10 din, Porédos Franc i tŰvárisica Morávci 25 din, Vucskics Jo'zef i tŰvárisica Morávci 25 din, Veren Kata i Aranka Szebeborci 10 din, Poredos Károly Gorica 10 din, Celec János Gorica 10 din, Heklits Eduška M. Szobota 10 Din, Merica Lajos Predanovci 10 din, Edna pobo'zna krsztsenica Markisavci 50 din, Temlin Mihály Moscsanci 10 din, Boldizsár Jánosova Salamenci 5 din, Vrecsics Viktor i tŰvárisica Vanecsá 15 din, Jonas Jolán Lemerje 10 din. Náj-szrdcsnêsa hvála za té korine postŰvanya!

Na nôvi zvon v Kupsinci szo tüdi aldüvali Vescsicsarje vszevküp 355 din-ov, za steri milodár i na etom meszti vadlújejo zahválnoszt Huszár Stefan kurátor i Szinic Stefan pénéznik.

Nôya môcs — nôvo vûpanye. Na prisesztno solszko leto naszledüjôcsi namênijo v ucsiteljiscse idti: Bánfi Stefan, Berke Stefan, Kücsan Kálmán, Podlêszek Jo'zef, Podlêszek Stefan, Rátkai László, Fartelj Karolin i Siftár Karolin. Da bi sze vszi szprejéli, szo jula 1-ga 'znyimi hodili v Maribor Luthár Ádám puconszki dühovník i na doticsni mesztáj razlo'zili nase nevôle na solszkom presztori za volo zmenkanya evangelicsanszki vucsní môcs.

Schäfer János Lajos †

Gvüsen fátum plahocse obri

nase evang. cêrkvi vu SHS. dr'závi. Eden za ovím nasz osztávajjo nasi vodilni môzje, stere bi escse tak prevecs potrebüvali. Jul. 20-ga szo po dügóm i tézkom trplényi zászpalí vu Goszpodni sztaroszti szvoje 66 leti Schäfer János Lajos, dühovník v Szarajevoji, sinyor Bosn.-Herc. evang. sinyoríje, lasztník Sv. Sava Réda III. 'Zlôcsa, Pokonyák szo jáko vrêden delavec bili vu Goszpodnovi gorica, kak 'zinata i cêrkevne krajine podpredszednik szo eden cajt oni vodili vsze poszle nase navküpne cêrkvi.

Vallásoktatás. Dr. Pesthy Pált, ny. igazságügyminisztert nem régen igtatták a bányai evang. egyházkerület felügyelői tisztségébe. Az új felügyelő nagyszabású beköszöntő beszédet mondott. Különösen kiemelte, az első helyre állította a hitoktatói munka fontosságát. Erről többek közt ezt mondotta: „Nagy fontosságú evang. egyházunk hitoktatásügye. Hitoktatóink egyházunk pionirjai. Olyan felelőség nyugszik vállainkon, amelyet egyházunk eléggé meg nem becsülhet. Munkálkodásomban arra törekszem, hogy ezt a tevékenységet állandóan figyelemmel kísérjem, mert tudom azt, hogy egyházunk jövője mennyire függ ennek a munkásságnak belső értékességétől“. Azért közöltük ezt a pompás megnyilatkozást, amelyből kicsendül a hitoktatói munka fontossága, mert épen a mi egyházmegegyénkben ezen a téren sajnálatos lelkiismeretlenség, hanyagság és rendetlenség forog fenn. Év-ről-évre halljuk, hogy egyes iskolákban gyermekeink egyáltalán nem részesülnek hitoktatásban. Legutóbb pedig tudomásunkra jutott, hogy gimnáziumunk felsőbb osztályaiban, az állam által

is erre a munkára kötelezett hitoktató nem teljesítette szent kötelességét, sőt, hallomásunk szerint, konfirmációi oktatásban sem részesíti a konfirmálandó gyermekeket. Pedig épen nálunk kétszeres a veszély ma. Gyermekeink legnagyobbbrészt, középiskolai ifjuságunk teljesen más vallásu és egyházunktól idegen szellemű tanerő keze alatt nevelődik. S ha mi hivatalos örök, elhívott szolgák, megbízott pásztorok is hozzájárulunk ahhoz, hogy gyermekeink egy se hideg, se meleg egyházban növekedjenek föl, hogy a válás az iskolás gyermekek szemében mint kevésbé fontos mellék tantárgy tűnjék föl, akkor egyházunk nem számíthat arra az ifjuságra, amelyké a jövő. — Szomorú, hogy ezeket ide kell írunk, de még szomorubb volna, ha ezeket észrevéve, nem kifogásolnók nyiltan is!

Podpornica. Dolnja-lendavsška nasa mála, rasztorjena fara je obri 500 din-ov aldüvala na Podpornico. Ete nászhaj je lépo szvedosztvo té mále gmáne verevrêosztí, áldova gotovnoszti i cêrkvilübéznoszti.

Evang. solszke decè z puconszke fare v zádnyem solszkom leti je bilo: v Puconszkoj stírirazrêdnoj fárnój sôli 196, v Brezovszkoj dr'z. sôli 52, v Andrêszkoj dvárazrêdnoj obsinszkoj sôli 89, v Moscsanszkoj dvárazrêdnoj obsinszkoj sôli 106, v Predanovszkoj dr'z. sôli 23, v Szebeberszkoj dr'z. sôli 37. Szküpnó 503. — V szrêdnye solé hodi 23 decskov i 9 deklic.

Polo'zaja kêp. Kak mené szamoga, tak sztánovito vsze cstenyáre etoga liszta intereszira tó, kak sztoji materijálno nasa nájmájja fara v Gornyi Szlavecsi, stera szi je cêrkev toti dála zozidati, ali nema pa escse farofa. Na mojo prosnyo szo mi doticsni dühovník naszledüvajôcse djátke poszlali. Cêrkvi zidanye je kostalo 468,699'50 dinárov (zvôn pêski delavcov i foring, stere szo faráni vu naturi aldüvali). Fárnikí szo do etigamao z-vônavr'zene sume notriplácsali 157,598'34 din, zaosztanka je 40,000 din. Na vszáki plüg zemlé je vônavr'zeno bilo 120 din. Áldova je dobila fara: od Gusztáv-Adolfa Drüstva 13,522 din, od nase sinyoríje Podpornice 9000 din; od nase dr'záve 5000 din; od poszebni darovníkov 94,936'37 din. Dugá má escse fara na cêrkvi zidanyi 100.000 din. — Vszegavêcs bi jáko vrêdnai potêbna bila tá nasa szrmaska fara, stera escse farov tüdi more zidati dati, kêm vékso zvônêsnýo pomôcs, kak

je to zahtevalo etoga liszta glavni reditel na zadržem krajinszkom szpráviscsi v Beogradi.

Sínyorije szpráviscse. Bácskajszka evang. sínyorija szvoj réden létai gyűlés augusztusa 15-ga v Novom Sádi bode dr'zála.

Nouva diakonisz hí'ze v Novom Vrbászi je 'ze zgotovlena i augusztusa 17/18-ga bode goriposzvetsena. Zidanya sztroski szo na 950,000 din-ov naraszli. Z-pokritja escse fali 400,000 din-ov.

Nôva vöra vu törem. Dávno zelénye morávszki nasi vernikov sze szpuni naszkori. Stiri léta sztoji v Morávci lépi nôvi törem, z-szvojov plemenitov formov, kak koróna ete gmáme, pré-cimba cologa okraja. Zdá szi vu té kraszni törem z-szamovolni dárov vöro szprávisjo notri. Toga mészeca 14-ga je gmána szklenola pogodbo z-Martinom Jesenek vörarom z Smarja (Slovenija), steri naprávi edno vöro vu té törem, 'ze vu teköcsem leti. Moravcsarov radoszt je vszê nász radoszt. Da je to delo do etigamao prislo, sze má zahváliti vrélim daritelom, ki szo lépe áldove prineszli na té cio; nájbole fárnomi 'zenszkomí drüstvi, stero je darúvalo 2000 Din; nadale ni'ze imenovanim gmánarom z-Morávszke obcsine, ki szo vküperdáli 5,395 Din. Lépa hvála tüdi onim daritelom, ki szo né z-nase ovcsárnice. — Darúvali szo z obcsine Morávci v-dináraj: Titán Josip 300, Zrinszki Stefan 200, Kardos János 150, Skalics De'zö 100, Zrinszki Franc, Golob Ludvik (r. k.), Bencsec Rudolf, Kúzma Franc, Vitéz János, Antalics Stefan, Vitéz Sándorova, Banko 'Zu'za, Vitéz Miklós, Ernisa Josip, vd. Bencik Ferencova, D'zubán Franc, Poredos Franc, Kúhár Károly, Vucskics Josip, 100—100. Pintarics Vince zNemcsavec 100, Cmor Lajos 60, Pápics Franc, Grabar Josip (r. k.) Bencák Miklós (r. k.) Hidics Mátyás (r. k.), Antalics Miklós, Bencsec István, Kúhár Stefan, Fliszár Ludvik, Kardos Mátyás, Horváth János, Banko Miklós, Dravec Stefan, Cmor Josip, Luthár Iván, Cug János, Temlin Ferenc, Makoter Miklós, Lipics Miklós, Ernisa Stefan, Dravec Stefan (v brezji), Ernisa Ludvik, Baler Mátyás, Lipics Kata, Rác Stefan, Gojdina Josip, Cipott Josip, Savel Ivan, Fartély Ana, Kúhár Iván, Kúhár János, Bencik Stefan, Cmor Ernő, Temlin Miklós, Rumics János, Rumics Józef, Dravec Josip, Vitéz Franc, Bencik Károly 50-50. Keresmár Miklós, Lipics Józef i szin, Csarni Stefan, Cvetko Marija, Cvetko Lajos 40—40.

Klement Vince (r. k.), Sinkéc Josip, Temlin Ivan, Rác Pista, Siftár Josip, Cmor Franc, Lipics János, Gorcsan Ivan, Rumics Franc, Bauman Stefan (r. k.) 30—30. Horvath Stefan, Gorcsan Stefan, Csarni Franc 25—25; Lukavsek Josip sofor in Vogrincics János z-Murske Sobote 25—25. Skeriák Stefan, Ferencek Tréza, Gutman Stefan, (r. k.) Gergorics Stefan (r. k.), Kúzma Stefan Bencik Ludvik, Krampacs Ana (r. k.), Vukan Stefan, Fartelj Stefan, Rituper Josip, Vucskics János, Ocsek Stefan, Lipics Jo'zef (his. st. 30). Lipics Iván, Szocsák János, Kandal Stefan, Gergorec Franc, Bauman Franc (r. k.), Kranjec Miklós 20—20. Vitéz Roza, Ferencek Lajos 15—15. Pápics Stefan, Pápics Ana (Kranjcova) Cigüt Ludvik, Bencik Kata, Fartelj Stefan (zgornyi), Bencik Ana, Cvetko János, Vas Ivan, 'Zganjar János, Rituper Károly, Lajncsek Josip, Lipics Josip (h. st. 125), Kolosa Kata, Keresmár Stefanova, Pápics Stefan (zgornyi), Kolosa Stefan, Kandal Miklós, Kücsán Josip, Csarni Ludvik (r. k.), Grabar Franc (r. k.), Trplan Ludvik (r. k.), Rumics Josip (sztarési), Fartely Ivan, Kolosa Franc, Karasz Stefan (r. k.), Trplan Ivan (r. k.) 10—10 Din; Kodíla Josip, Kumin Ivan 5—5; Schlinkmann Hugo iz Nemškega (v Morávci na izleti) 50 Din. — (Nadaljávanye daritelov csákamo z-Tesanovec i Vucsjegomile. Red.)

Tecsáj za evang dühovnike i vucsitele bode od aug. 18—25-ga v Novom Vrbászi. Naprédávanya bode dr'zali Dr. Rendtorff Henrik vszeucsilisca profszor z Kiela; Dr. Wilke Frigyes profszor vszeucsilisca z Becca; Dr. Nack Ernő vszeucsilisca farar z Kölna i Gett-wert Vilmos mescsanszke sölê direktor z Gráza. Kvarteo i sztrösek sze k senki dobi. Táljemajöcsi sze do aug. 10 morejo zglásziti v püspekov urad (Zagreb, Gunduličeva ul. 28.)

Szmrtni plesz národov. Vogrszkoga parlamenta podpredszednik, Huszár Károly je nédávno vu jávnom szpráviscsi pokázao na sztrásno dollidénje familjszkoa 'zitka. Pravo je: „Céli drüstveni 'zitek je szmrtni plesz poszebne rafinerije. Familjszki 'zitek próti razpádi ide. Z-vogrszkoga országa 2,082,000 drü'zin je 1,342,000 brez decé, z-osztáli má 414,000 drü'zin edno-edno déte, 252,000 drü'zin dvê-dvê deteti. (Za obsztánek kornike bi mogla vszáka familija poprêkno nájménye tröje decé meti.) Nisterne vesznice, stero szo pred léti escse 20—30 decé mele, dnesz 'ze szamo 4—5 májo.“ Miniszter pre-

zident Bethlen grof je potom pokazao na zroke ete 'zalosztne bivoszti, na 'zmeten 'zitek, gda sze vnogi morejo boriti za 'zivlénje, z-drúge sztráni pa na náklonoszt 'zenszek za v'zivanjem i luksusom. Ka je pa szociálna bivoszt lüdsztva razmeroma malo kriva na náglom doliidényi, kre toga szvedocsi, ka je té beteg rávno tak domá pri veliki bogátcaj, kak pri ovom lüdsztvi. Tò je lüdsztva szmrtni plesz. 'Zaloszt, nè szamo vu Vogrszkom országi je taksa sztáva, nego tüdi v drúgi kulturni dr'zavaj, v-Nemcsiji, Franciji, Angliji. Sztanovito sociálna nevoia nikelko vu racsun pride, ali v prvšem cajti szo tüdi bilé szrmaske familije, bogate zdecov. I z-vnogi té szrmaski familij szo zraszli gori nájbôgsi i nájbole pascsilivi lüdjé. Doszta ti nájvéksi mo'zôv, stere je eta zemla vididila, szo z-szrmaski familij zhájali. Zroke záto doszta bole vu dühi vrémenov moremo iszkati. Dneszdén od áldovov, szebézatajenoszti niscse nescse znati. Dobro jeszti, piti, szebé prékdati v'zivanyi i v tom nasz naj niti deca nemésajo, tò odgovárja doszta bole nasemi cajti, kak aldüvanye cajta i mócsi.

V „nebészaj“ komunistov. Poglavar komunistov v Rusziji sze vozi po vesznica, pa bi rad zvedo od pávrov, kak sze nyim kaj godí. Záto gorisztávi ednoga sztarcá, pa ga píta: „No sztarc, jeli ka sze Ti zdaj bôgse godí, kak pa za cará?“ „Nej jáko!“ odgovóri sztarc. „Za cará szam meo trí hlace, zdá pa mam szamo edno hlácsnico!“ „Ej elvtárs, jeli pa nevés, ka v Afriki 'zivéjo dvíji lüdjé, kí niti edne hlácsnice nemajo“ právi te komunist, Sztarc je nè bio zamüjeni, pa je pravo: „Bog moj! tam ze komunisti gvüšno du'ze vláda, kak prinasz.“

Pijanoszt ponízi. Dvá vesznicskiva csloveka szta szvinyo pelala na kôlaj vu ednoj klonyi na szenye. Lêpo sumo pêne szta dóbila za nyô. Dokes je eden notriküpüvanya oprávlao, je ov veszelo pio v kracsmi i sze je zapôjo. Gda szta sze na pôt ravnala proti domi, tak ga je djao gori na kôla nyegov tüváris. Na szedaliszci sze je gde esze, gde tá vzagno, nazádnye sze je nyegov tüváris navolo znyim vnôgoga mantránya i naj sze nyemi né trbé bojati za toga volo, ka doliszpáadne z-kol, príjao ga je i notri ga je djao vu ono klonyo, vu steroj szta na szenye szvi-

nyo pelala. Na drúgi dén szo sze vu vé-szi dobro szmejáli lüdjé na toj zgodbi. Pa je tò nè szmeha vrédno, nego jáko 'zalosztno. Szvetlo ká'ze, ka pijanoszt vu réd sztvári ponízi doli csloveka.

Eden szin, kí je szvojemi ocsi tész. V Hollandije Zwolle vársi szí je eden mladénc za 'zeno vzeo szvoje babico i z-tém je szvojemi lasznomi ocsi tész posztao. Eto je malo neverjétno, ali dá sze etak raztolmácsiti. Eden zwolleiszki goszpôd, kí je 'ze obri 40 lét bio, sze je obdrúgim o'zeno i edno 20 lét sztaro deklino szí je vzeo za 'zeno. Dekline mati je 45 lét sztara. Doticsni goszpôd má ednoga gorizrasztsenoga sziná, steri je naszledüvati steo példo szvojega ocsó i je zacsnó dvoriti materi szvoje drúge materé, t. j. szvoje macsije, punici szvojega ocsó, stero szí je potom za 'zeno vzeo tüdi. Tak je szvojemi ocsi tész i szam szebi dedek pôsztao.

„Ednoga Bogá mámo“, — je trufó povedati eden kat. mladénc pred szvojim popom te, gda ga je nè scseo czávati zavolo toga, ár je szneja kak evangelicsanka nè dála deco prék. „No! 35 lét szam pop, pa, mi tò escse niscse nè povedo, ka bi mi ednoga Bogá meli“ — je dóbó odgovor te mladénc, z ednim pa mars-ruto za purgatorium i abmars od szpovednice.

Posta.

K. J. X. Panaszára feletül idejegyzem egy kiváló egyházi munkásnak és vezérnek, valószínűleg hasonló ügyben adott, ezt a válaszát: „Az én eddigi tapasztalataim szerint az egyház — közigazgatási téren sok bonyodalmat és vizályt — az egyházi élet kárára — nem törvényeink és szabályrendeleteink hiányossága okoz; inkább az a körülmény, hogy az illetékes hatóságok nem ragaszkodnak szigoruan a törvényekhez és szabályrendeletekhez; vagy pedig addig kényelmeskednek és halogatnak, míg az ügy elmérgesedik és elfajul.“

Podpérajte
„Düsevni Liszt“!